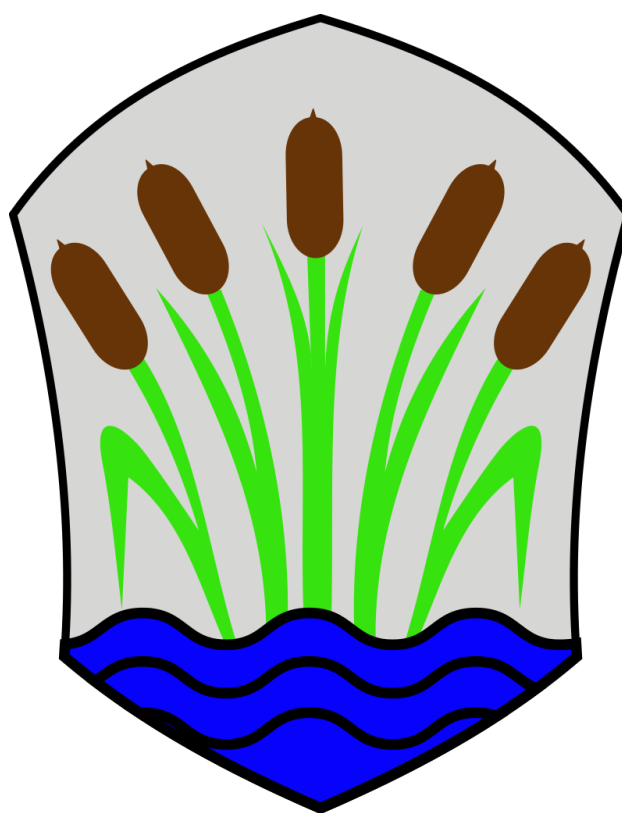

PROGNOZA STRATEGICZNA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I
KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
ŁUKTA

SPIS TREŚCI	STRONA
1. Wstęp	3
2. Charakterystyka projektu Studium	5
2.1. Główne cele i zadania założone w projekcie Studium gminy	5
2.2. Zawartość projektu Studium	7
2.3. Powiązania z innymi dokumentami	8
3. Analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego studium gminy	8
3.1. Analiza spójności celów ochrony środowiska zawartych w studium z celami ustanowionymi w dokumentach międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych	9
4. Stan i przemiany środowiska przyrodniczego gminy	10
4.1. Warunki geomorfologiczne i geologiczne	10
4.2. Gleby	12
4.3. Fauna i flora	12
4.4. Lasy	14
4.5. Wody powierzchniowe	15
4.6. Wody podziemne	17
4.7. Surowce mineralne	18
4.8. Warunki klimatyczne	20
5. Obszary i obiekty objęte ochroną przyrody	20
5.1. Obszary Natura 2000	20
5.2. Obszary chronionego krajobrazu	25
5.3. Rezerваты przyrody	27
5.4. Użytki ekologiczne	29
5.5. Pomniki przyrody	30
5.6. Inne formy ochrony przyrody	32
5.7. Korytarze ekologiczne	32
5.8. Środowisko kulturowe i obszary ochrony dziedzictwa kulturowego	34
6. Zewnętrzne i wewnętrzne zagrożenia środowiska przyrodniczego	37
7. Odnawialne źródła energii	43
8. Przemiany środowiska	44
9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zmiany studium gminy	45
10. Rozwiązania studium gminy i ich oddziaływanie na środowisko	46
10.1. Wpływ ustaleń studium na poszczególne komponenty środowiska	49
10.2. Analiza przewidywanych oddziaływań na środowisko	52
10.3. Wpływ przewidywanych oddziaływań na obszary Natura 2000	54
10.4. Informacja o transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	55
11. Rozwiązania ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko	55
12. Metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu zmiany studium gminy	56
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	56

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszej prognozy strategicznej oddziaływania na środowisko (zwaną dalej prognozą) jest projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta (zwanego dalej Studium gminy).

Podstawowym celem prognozy jest określenie możliwych skutków wpływu na środowisko, w tym zdrowie mieszkańców w związku z realizacją ustaleń Studium. Dokument ten ma również za zadanie wyeliminowanie zagrożenia oraz ograniczenie presji na środowisko przyrodnicze projektowanych działań w zagospodarowaniu przestrzeni gminy wynikających z rozwoju gospodarczego i społecznego.

Obowiązek wykonania strategicznej prognozy oddziaływania na środowisko bezpośrednio wynika z art. 51.ust 1, 2 i 3 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie Środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz.1227 ze zmianami). Wymóg opracowania prognozy w krajowym prawodawstwie związany jest wymaganiami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska (2001/42/WE).

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta polega głównie na dostosowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego do zmienionych w ostatnich latach uwarunkowań zewnętrznych.

Podstawa formalno – prawna opracowania Prognozy

Podstawy formalno - prawne opracowania prognozy stanowią:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 3 maja 1997 r.
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz.1405.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz.1073);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 519 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 142 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tekst jedn. Dz.U. 2017 poz. 1566 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2016 r. poz. 1131 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. D z. U. z 2017 r., poz. 1595 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1161.);
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 191 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz.1332 z późn. zm);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 71 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2183)

Podstawy formalno - prawne ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym:

- Dyrektywa 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- Dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków;
- Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Dz. U. z dnia 29 marca 1978 r.);
- Konwencję o ochronie gatunków dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk, sporządzona w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz. U. z dnia 25 maja 1996r);
- Konwencję o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 2, poz. 17);
- Konwencję o Różnorodności Biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z dnia 6 listopada 2002 r.).

Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Przy opracowaniu prognozy przeprowadzono analizę istniejącego stanu środowiska z analizą realizacji celów założonych do realizacji w dokumentach strategicznych dotyczących ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym oraz samorządowym należą do nich:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Warszawa 2008;
- Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej i Program działań na lata 2015-2020;
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Łukta, wrzesień 2004;
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Ostródzkiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019;
- Raporty o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego od 2002 roku (WIOŚ) ostatni raport 2013r.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku (przyjęty Uchwałą Sejmiku XIX/445/16 z 30 sierpnia 2016 roku);
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Łukta na lata 2016-2026
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego;
- Niedziela D. 2017; Opracowanie Ekofizjograficzne dla potrzeb projektu zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łukta”;
- Charakterystyka flory i roślinności Gminy Łukta, opracowanie z 1998 r. sporządzone na zlecenie Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie; Prof. dr hab. Antonii Jutrzenka-Trzebiatowski oraz Dr inż. Tadeusza Szarejko;
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Łukta 2004-2013;

Diagnoza prospektywna stanu środowiska w połączeniu z analizą realizacji celów pozwoliła na sformułowanie prognozy strategicznej oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu.

Prognoza jest oceną potencjalnego oddziaływania na środowisko realizacji projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta. W przypadku prognozy niekorzystnych zmian opracowanie zawiera propozycję modyfikacji projektu studium w celu zminimalizowania niekorzystnego wpływu na środowisko. Osiągane jest to poprzez „ocenę skutku”. Oznacza to ocenę wynikowego stanu komponentów środowiska, powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń projektu studium. W prognozach negatywnych zmian niezbędne staje się sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, określających osiągnięcie nie pogorszenia stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

Prognoza oddziaływania projektu na środowisko opiera się zastosowaniu metody, iż procesy zachodzące obecnie w środowisku będą dalej występować, ale może zmienić się ich intensywność. Dlatego też ocena oddziaływania projektu opiera się na analizie aktualnego stanu funkcjonowania środowiska, określeniu jego odporności na degradację i określeniu progów krytycznych. Na tej podstawie przewiduje się zachowania i reakcje środowiska na zadany czynnik. Czynnikiem są przemiany środowiska wynikłe z realizacji projektu. Prognozę oddziaływania na środowisko Studium wykonano w oparciu o metody analogii, analizy środowiskowej i statystycznej. Przeprowadzona analiza oparta jest na założeniach, że stanem odniesienia dla prognozy są:

- istniejący stan środowiska przyrodniczego i zagospodarowania terenu, określony w części diagnostycznej
- uwarunkowania wynikające z ustaleń obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy*,
- działania związane z realizacją systemów technicznych na obszarze objętym projektem realizowane będą zgodnie z zasadami przyjętymi w obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Łukta*

W dokumencie „*Prognozy strategicznej oddziaływania na środowisko ...*” zastosowano metodę opisową oraz graficzną, co skutkowało przedstawieniem części tekstowej opracowania oraz załącznika graficznego.

2. Charakterystyka projektu Studium

2.1. Główne cele i zadania założone w projekcie Studium gminy

Przy opracowaniu Studium przyjęto następującą kolejność wykonywanych prac:

- rozpoznanie zasobu istniejących materiałów oraz opracowań,
- analiza zmian w uwarunkowaniach rozwoju zewnętrznych oraz wewnętrznych gminy;
- wprowadzenie zmian wynikających z obowiązujących przepisów odrębnych;
- czynności formalno-prawne

Poszczególne etapy opracowania zostały poddane konsultacji z Wójtem Gminy oraz społecznością lokalną.

Podstawową fazą prac nad studium gminy, decydującą o kierunkach jej rozwoju oraz zasadach zagospodarowania przestrzeni jest analiza i następnie diagnoza uwarunkowań rozwoju, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju, wynikają z położenia gminy w województwie w istniejących i projektowanych systemach oraz układach zewnętrznych. Dotyczą one różnych

dziejzin, np. środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej, systemów transportowych, wdrażanych programów rządowych i innych dokumentów nie wynikających z prac samorządu. Do uwarunkowań zewnętrznych należą także ustawy i rozporządzenia.

Uwarunkowania wewnętrzne stanowią o wartości i możliwości wykorzystania głównych potencjałów rozwoju, tj. przyrodniczego, społecznego oraz gospodarczego. Podsumowaniem uwarunkowań rozwoju jest diagnoza, w której przedstawiony jest pełen obraz gminy z określeniem barier, ograniczeń, konfliktów oraz zagrożeń i preferencji rozwoju. Wartość potencjału w okresie 6 lat uległa nieznacznym zmianom, są one niewielkie i w nieznacznym stopniu wpływają na zmiany kierunku rozwoju. Do przeprowadzanej obecnie zmiany studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przyjęto część diagnostyczną uwarunkowań opracowaną do ostatniej edycji studium z oceną aktualności studium oraz przyjętą przez Radę Gminy „Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Łukta na lata 2016-2026”.

W okresie kilku lat od uchwalenia poprzedniego studium w przestrzeni gminy zaszły niewielkie zmiany i nie dotyczyły one wartości potencjałów rozwoju gminy bo ich mobilność w tak krótkim okresie jest niewielka, a wynikały one głównie z uwarunkowań zewnętrznych to jest zmian legislacyjnych, w tym głównie:

- wynikających z ustawy o ochronie przyrody tj. wprowadzeniu obszarów chronionych Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu;
- zmiana ustawy o ochronie przyrody;
- zmiana prawa ochrony środowiska;
- nowa ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- zmiana ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- zmiana ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego;
- zmiana ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami;
- zmiana ustawy o drogach publicznych,
- zmiana ustawy o odnawialnych źródłach energii;
- zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- Istotną zmianą mającą wpływ na politykę przestrzenną gminy jest uchwalenie przez Sejmik Województwa Warmińsko- Mazurskiego w dniu 27 maja 2015 roku Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego.

Głównym zadaniem studium gminy jest ustalenie kierunków rozwoju oraz zasad polityki przestrzennej gminy na podstawie rozpoznanych uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych w oparciu o strategię rozwoju gminy.

Podstawowe zadania studium, to:

- koordynacja przestrzenna podejmowanych przez samorząd decyzji w sprawie sporządzania planów miejscowych,
- płaszczyzna negocjacji wprowadzania zadań rządowych i zadań samorządu wojewódzkiego służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych wpisanych do rejestru,
- koordynacja czasowa i przestrzenna podejmowania przez samorząd przedsięwzięć komunalnych,
- prowadzenie długofalowych działań w gospodarce nieruchomościami komunalnymi,
- programowanie w gminach przedsięwzięć publicznych,
- stanowienie bazy informacyjnej przy wydawaniu decyzji przestrzennych,
- wspomaganie działań podmiotów gospodarczych i promocji gminy.

Cele generalne rozwoju gminy (grupy celów):

Cele ekologiczne i kulturowe

- Ochrona walorów i warunków funkcjonowania oraz ciągłości przestrzennej systemów ekologicznych
- Ochrona jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla celów rozwoju społeczno - gospodarczego oraz zabezpieczenia zasobów wód w niezmiennym stanie dla przyszłych pokoleń;
- Powiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa
- Ochrona i utrzymanie obiektów zabytkowych oraz przystosowanie ich do nowych potrzeb w celu wzbogacenia oferty turystycznej obszaru gminy;
- Zachowanie estetyki i ładu przestrzennego w jednostkach osadniczych w celu tworzenia współczesnych wartości kulturowych;

Cele społeczno – gospodarcze

- Zaktywizowanie rozwoju społeczno–gospodarczego przez wykorzystanie położenia geograficznego gminy;

Tworzenie nowych miejsc pracy w celu zminimalizowania bezrobocia oraz podniesienia poziomu życia mieszkańców gminy;

Rozwój funkcji gospodarczych w oparciu o istniejące potencjały zawarte w walorach przyrodniczych obszaru gminy.

Cele rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej.

- Poprawa warunków technicznych systemów komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru gminy dla inwestorów oraz polepszenia dostępności do usług mieszkańcom gminy;
- Zachowanie w zagospodarowaniu przestrzennym warunków niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu obronnego państwa.
- Zaspokojenie potrzeb ludności w gminie poprzez dostarczanie odpowiedniej ilości i jakości infrastruktury technicznej.
- Likwidowanie kolizji między funkcjonowaniem ekosystemów, a działalnością człowieka przez tworzenie sprawnych i na odpowiednim poziomie systemów infrastruktury technicznej

2.2. Zawartość projektu Studium

Elaborat „Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ” składa się z dwóch części.

Pierwszą część opracowania stanowi część diagnostyczna uwarunkowań opracowaną do pierwszej edycji studium.

Wprowadzona do studium synteza diagnozy uwarunkowań rozwoju oparta jest o elementy zmian jakie zaszły w uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych na przestrzeni od ostatniej zmiany studium tj od roku 2008. Stanowi ona uzasadnienie przyjętych rozwiązań w aktualnej zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy .

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ekofizjografia. Skala 1 :25 000;

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy . Diagnoza uwarunkowań rozwoju. Ochrona zabytków i ochrona przyrody. Stan istniejący na 2016r. Skala 1: 50 000

Drugą część opracowania stanowią załączniki uchwały Rady Gminy stanowią:

- Rysunek zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w skali 1 : 25 000 zatytułowany: „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy . Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna” stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały
- Jednolity tekst zatytułowany „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy . Kierunki zagospodarowania przestrzennego na tle uwarunkowań rozwoju. Polityka przestrzenna” stanowiący załącznik nr 2 do uchwały z dokumentacją formalno – prawną studium oraz mapami w skali 1 : 50 000:
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy . Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Ochrona zabytków i ochrona przyrody. Skala 1: 50 000
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy . Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Układ komunikacyjny i elementy infrastruktury technicznej Skala – orientacja

2.3 Powiązania z innymi dokumentami

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - procedury przeprowadzenia której, wymagają m.in.: koncepcje przestrzennego zagospodarowania kraju, projekty: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego, i in.

Wymogi ustawowe odnośnie uwarunkowań uwzględnianych w Studium oraz określanych kierunkach zmian, zasadach zagospodarowania i ochrony określa art. 10 kolejno ust. 1 i 2 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Tekst dokumentu odpowiada kolejnym podpunktom wymienionych ustępów.

Na kształt zapisów Studium wpływa też Prawo ochrony środowiska, nakładając na Studium m.in. obowiązek zapewnienia warunków do utrzymania równowagi przyrodniczej oraz racjonalnej gospodarki zasobami przyrody, poprzez rozwiązywanie problemów z jednej i uwzględnianie wymogów związanych z ochroną środowiska z drugiej strony.

Aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łukta uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy, które stanowią: plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, programy i strategie rozwoju, zmiany w przepisach prawa.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego został zatwierdzony Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego w dniu 27 maja 2015 roku. Określa zasady organizacji struktury przestrzennej.

3. Analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego studium gminy

Przyjęta w 1997 r. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* stwierdza, że Rzeczpospolita Polska „zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju” (art. 5). Konstytucja ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m. in. władz publicznych,

które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74).

Podstawowym dokumentem krajowym w zakresie ochrony środowiska jest *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*, która wskazuje zasadę zrównoważonego rozwoju jako wiodącą zasadę polityki ekologicznej naszego państwa. Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju jest prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego przy jednoczesnym zachowaniu zasobów i walorów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej. Ponadto Polityka Ekologiczna Państwa wymienia cele o charakterze strategicznym, w tym m.in. poprawę jakości środowiska we wszystkich elementach, ograniczenie presji konsumpcji na środowisko, utrzymanie i ochrona istniejących ekosystemów o cennych wartościach przyrodniczych i kulturowych, zachowanie obszarów o wysokich walorach turystyczno-rekreacyjnych jako bazy dla efektywnego wypoczynku ludności.

Polska jest stroną wielu konwencji międzynarodowych, których cele odnoszą się przede wszystkim do tworzenia obszarów chronionych, ochrony gatunków flory i fauny, różnorodności biologicznej, czy też ochrony krajobrazu. Zaliczamy do nich między innymi:

- konwencję o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, przyjętą w 1971 r. w Ramsar w Iranie, zwaną *Konwencją Ramsar*;
- konwencję o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk, przyjętą w 1979 r. w Bernie w Szwajcarii, zwaną *Konwencją Berneńską*;
- konwencję wędrownych gatunków dzikich zwierząt, przyjętą w 1979 r. w Bonn, zwana *Konwencją Bońską*;
- *Konwencję o Różnorodności Biologicznej*, przyjętą w 1992 r. w Rio de Janeiro.

Realizując postanowienia *Konwencji o Różnorodności Biologicznej* opracowana została *Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej*. Celem nadrzędnym Strategii jest zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego, ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa. Kontynuacją tego dokumentu jest Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015–2020.

3.1. Analiza spójności celów ochrony środowiska zawartych w studium z celami ustanowionymi w dokumentach międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych

Poniżej przedstawiona została zgodności celów pomiędzy krajowymi i międzynarodowymi dokumentami (przedstawionymi w poprzednim podpunkcie) z zakresu ochrony przyrody, a priorytetami zawartymi w przedmiotowym Studium (Tabela 1). Pod uwagę wzięto konwencje przyrodnicze, Politykę Ekologiczną Państwa oraz Krajową Strategię Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej. Z każdego z tych dokumentów wybrano podstawowe cele, mające znaczenie dla problematyki ochrony przyrody i mogące wiązać się z zagadnieniami ujętymi w Studium. Najważniejsze z nich to: zasada zrównoważonego rozwoju, zasada różnorodności biologicznej, ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Tabela 1. Analiza spójności celów zawartych w Studium z celami ustanowionymi w dokumentach międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych.

Główne cele zawarte w projekcie zmiany Studium	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	Zasada zrównoważonego rozwoju	Zasada różnorodności biologicznej	Ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego
I. Cele ekologiczne i kulturowe				
1. Ochrona jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla celów rozwoju społeczno - gospodarczego oraz zabezpieczenia zasobów wód w niezmiennym stanie dla przyszłych pokoleń.		+	+	+
2. Powiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez, stwarzanie warunków do bezpośredniego kontaktu ze środowiskiem, na terenach o wysokich walorach przyrodniczych.				+
3. Ochrona i utrzymanie obiektów zabytkowych w celu wzbogacenia oferty turystycznej obszaru gminy.				+
4. Zachowanie estetyki i ładu przestrzennego w jednostkach osadniczych w celu tworzenia współczesnych wartości kulturowych.				+
II. Cele społeczno – gospodarcze				
1. Rozwój funkcji gospodarczych w oparciu o istniejące potencjały zawarte w walorach przyrodniczych obszaru gminy.		+		+
III. Cele rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej				
1. Likwidowanie kolizji między funkcjonowaniem ekosystemów, a działalnością człowieka przez tworzenie sprawnych i na odpowiednim poziomie systemów infrastruktury technicznej.		+		+

Źródło: Opracowanie własne (plus oznacza „spójność celów” brak plusa oznacza „nie dotyczy”).

Reasumując, nie zauważono sprzeczności celów w dokumentach poddanych analizie. Analizowany projekt Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łukta uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Realizacja wszystkich celów wprost prowadzi do zachowania zasobów i walorów środowiska dla przyszłych pokoleń, sprzyjając rozwojowi jednocześnie gospodarczemu i poprawie szeroko rozumianej atrakcyjności regionu. Ponadto powinna umożliwić osiągnięcie standardów określonych dyrektywami UE i wynikających z Traktatu Akcesyjnego, a poprzez lepsze użytkowanie zasobów i walorów winna m.in. kreować nowe zatrudnienie. Bardzo dobry stan środowiska przyrodniczego gminy, atrakcyjność jej walorów przyrodniczych, winny stać się jednym z głównych elementów wizerunku regionu.

4. Stan i przemiany środowiska przyrodniczego gminy Łukta

4.1. Warunki geomorfologiczne i geologiczne

Gmina Łukta położona jest w północno-zachodniej części województwie warmińsko-mazurskim, w odległości ok. 30 km od Olsztyna. Zajmuje obszar 185 km² i sąsiaduje z gminami: Ostróda, Morąg, Jonkowo, Gietrzwałd, Świątki i Miłomłyn.

Według podziału Polski na krainy fizyczno-geograficzne gmina Łukta położona jest na styku Pojezierza Olsztyńskiego oraz Iławskiego, w strefie ścierania się klimatów morskiego z

kontynentalnym, które charakteryzują się niskimi temperaturami średniorocznymi, znaczną wilgotnością powietrza oraz stosunkowo wysokim poziomem opadów. Charakteryzuje się urozmaiconą, polodowcową rzeźbą terenu z bardzo licznymi wzgórzami morenowymi oraz zagłębieniami rynnowymi i nieckowatymi, poprzecinanymi sandrowymi równinami i pozostałościami ostatniego zlodowacenia - bardzo licznymi jeziorami rynnowymi (1840 ha - 10 % powierzchni gminy).

Wysokość bezwzględna na terenie gminy waha się w granicach 80 – 100 m n.p.m. dla obszarów dolin i 100 – 120 m n.p.m. na obszarach moreny czołowej.

Oprócz form naturalnych na terenie gminy występują także formy powstałe w wyniku działalności człowieka. Są to nasypy budowlane, drogowe i kolejowe oraz wyrobiska poeksploatacyjne, a także wysypiska gruzu.

Geologicznie Obszar gminy położony jest na prekambryjskiej platformie wschodnioeuropejskiej, na pograniczu jej części zwanych syneklizą perybałtycką i wyniesieniem mazursko-suwalskim. Prekambryjskie podłoże krystaliczne nadbudowane jest osadowymi skałami ery paleozoicznej, mezozoicznej i kenozoicznej o grubości dochodzącej do 2,2 km. Powierzchnia stropowa skał krystalicznych dość stromo zapada w kierunku zachodnim. Utwory kredowe występują na głębokości od 270 do 300. Kredę dolną reprezentują piaski drobnoziarniste albu natomiast kredę górną obejmują przepuszczalne wszystkie piętra od albu górnego po mastrycht górny. Trzeciorząd jest reprezentowany przez utwory paleocenu, eocenu, oligocenu i miocenu. Osady są wykształcone w postaci ilów, mułków, węgla brunatnych, piasków kwarcowych z glaukonitem i piaskowców. W podłożu czwartorzędu występują wyłącznie utwory trzeciorzędu.

Utwory czwartorzędowe tworzą kompleks osadów o zróżnicowanej miąższości. Utwory plejstoceńskie składają się z dwóch do pięciu poziomów glin zwałowych rozdzielonych osadami piaszczysto-żwirowymi o miąższości od kilkunastu do ok. 40 m. Gliny w większości są przykryte piaskami i żwirami wodnolodowcowymi sandru ostródzkiego.

Osady holoceniowe są reprezentowane przez torfy, namuły oraz piaski rzeczne i jeziorne. Wypełniają dna dolin rzecznych i pojeziernych oraz zagłębień bezodpływowych w obszarze wysoczyzn morenowych po wytopieniu brył martwego lodu.

Powierzchnię pokrywają piaski o średniej przepuszczalności. Grunty o przepuszczalności zmiennej zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie w obniżeniach terenu. W obrębie jednostek osadniczych występują antropogenicznie przekształcone grunty o przepuszczalności zróżnicowanej.

Na obszarze gminy można wyróżnić trzy rejony o różnych cechach fizjograficznych:

- rejon północny stanowi wysoczyzna polodowcowa; podłoże zbudowane jest w większości z gruntów zwałowych, spoistych; gleby są urodzajne; teren słabo zalesiony - rejon korzystny dla rozwoju rolnictwa;
- rejon północno – zachodni stanowi przedpole terenów sandrowych; charakteryzuje się występowaniem gruntów piaszczysto – żwirowych; gleby są niskiej jakości; występują tu duże złoża kruszywa naturalnego, w części eksploatowane – do tego celu teren ten jest najbardziej predysponowany; po wyeksploatowaniu złóż wydaje się, że podstawowym kierunkiem rekultywacji powinien być rolno – leśny, dopuszcza się kierunek wodny (stawy) oraz pod zainwestowanie wielofunkcyjne
- pozostały obszar gminy to głównie tereny zandrowe; w podłożu dominują grunty piaszczyste; teren jest w znacznym stopniu zalesiony – głównie sosną wytwarzającą bardzo wartościowe drzewostany; wody podziemne użytkowe na znacznych terenach

nie posiadają naturalnej izolacji i są wrażliwe na zanieczyszczeni; leśnictwo jest wiodącym kierunkiem gospodarki.

4.2. Gleby

Obszar gminy Łukta charakteryzuje się występowaniem gleb zwięzłych w części północnej (należących do kompleksów pszennych) oraz gleb lekkich w części południowej (kompleksy żytnie). Typologicznie są to głównie gleby brunatne właściwe i wylugowane.

Około 32% powierzchni gminy zajmują użytki rolne. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 5.736 ha (31 %), gruntów ornych 3.898 ha (21 %), zaś łąk i pastwisk (użytków zielonych) 1.818 ha (9,8 %). Większość gruntów ornych to gleby średnie i słabe, które są zaliczone do klas IV - VI. Jedynie ok. 500 ha to gleby klas I-III. Najbardziej przydatne rolniczo gleby występują w północnej części gminy w rejonie miejscowości Kozia Góra, Gucin, Mostkowo, Zajączkowo, częściowo także Nowaczyzna i Florczaki. Są to przede wszystkim gleby należące do kompleksów pszennego dobrego i pszenno – żytniego z przewagą IVa i IIIb klasy bonitacyjnej. Są to gleby wytworzone głównie z piasków gliniastych mocnych zalegających na glinie lekkiej, względnie – z gliny lekkiej podścielonej gliną średnią.

Na północ od Łukty zalegają gleby kompleksu pszennego dobrego wytworzone z iłów. Są one zasobne w składniki pokarmowe roślin i mają prawidłowe stosunki wodne.

W środkowej części gminy występują gleby średnio urodzajne. Należą one do kompleksu żytniego dobrego w IV klasie bonitacyjnej. Duże powierzchnie tych gleb występują w okolicach Ramot, Małych Ramot, Florczak, Komorowa i Dragolic. Wytworzone są one na ogół z piasku gliniastego lekkiego zalegającego na glinie lub na piaskach luźnych. Są one mniej zasobne w składniki pokarmowe i bardziej wrażliwe na suszę. Ponadto w środkowo – zachodniej i północnej części gminy występują gleby kompleksu pszennego wadliwego wytworzone z glin lekkich i średnich. Gleby słabo urodzajne zajmują znaczne powierzchnie w południowej i środkowej części gminy. Przeważa kompleks żytni słaby w V klasie bonitacyjnej.

Wśród rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Łukta znaczną powierzchnię zajmują trwałe użytki zielone. Skupiają się one głównie w dolinach rzek Łukta, Morąg, Pasłęka i Taborzanka. Na mniejszych powierzchniach występują też na wzniesieniach moreny czołowej oraz w obniżeniach pojeziornych i powytopiskowych. Przeważają użytki zielone występujące na glebach pochodzenia organicznego – torfowych i murszowych. Są to na ogół użytki zielone średniej jakości, III i IV klasy bonitacyjnej. Mniejsze powierzchnie zajmują użytki zielone słabej jakości (V i VI klasy bonitacyjnej).

4.3. Fauna i flora

Małe stosunkowo zagrożenie środowiska naturalnego stwarza dobre warunki dla rozwoju różnorodnej fauny i flory. Świat roślinny cechuje różnorodność gatunkowa zespołów bagiennych, łąkowych i leśnych.

Na podstawie charakterystyki flory i roślinności Gminy Łukta, opracowanie z 1998 r. sporządzone na zlecenie Biura Planowania Przestrzennego w Olsztynie; Prof. dr hab. Antonii Jutrzenka-Trzebiatowski oraz Dr inż. Tadeusza Szarejko, zidentyfikowano 346 gatunków roślin naczyniowych oraz 12 taksonów mchów i wątrobowców. Większość taksonów zalicza się do pospolitych w kraju i na badanych obiektach. Na terenach nieleśnych gminy Łukta zidentyfikowano 43 zbiorowiska roślinne, w tym 33 zespoły, należące do 9 klas fitosocjologicznych. Badane fitocenozy reprezentują następujące typy siedliskowe:

- łąki, pastwiska, murawy i inne tereny użytkowane, bądź nie wykorzystywane gospodarczo, jak ugory, miedze, śródpolne zagłębienia terenu, pobocza dróg, strome zbocza itp. - na terenach umiarkowanie wilgotnych, wykorzystywanych jako użytki zielone, stwierdzono 7 zespołów i 5 zbiorowisk;
- szuwały i turzycowiska łądowe oraz mszary, tj. głównie torfowiska niskie i przejściowe - reprezentowane są przez 21 zespołów i 4 zbiorowiska;
- niektóre zbiorowiska wodne i zaroślowe - zidentyfikowano 5 zespołów i 1 zbiorowisko.

Świat zwierzęcy reprezentowany jest przez zwierzynę płową, dziki i małe ssaki drapieżne, ptactwo wodno-błotne i drapieżne, wiele gatunków ryb, chronione gady i płazy. Występuje na tym terenie wiele gatunków zagrożonych i ginących, umieszczonych w tzw. "Czerwonej Księdze Zwierząt" (żółw błotny, rybołów, orzeł bielik, żuraw, wydra, bóbr, sokoły, puchacze, kormorany, bociany, czaple, gęsi i kaczkę).

Do najpowszechniej występujących przedstawicieli, będących zwierzętami łownymi, należą takie gatunki jak: łoś, jeleń europejski, jeleń sika, daniel, muflon, sarna, dzik. Liczebność populacji tych zwierząt decyduje o bogactwie tutejszych lasów i atrakcyjności terenów.

Bardzo ważnym elementem fauny gminy Łukta są ptaki. Stanowią one liczną i stale powiększającą się grupę. Brak jest pełnej informacji dotyczącej ilości ptaków gniazdujących, czy będących na przelotach przez teren gminy. Istnieją rozproszone informacje w nadleśnictwach dotyczące ptaków chronionych, głównie drapieżnych dla których naturalnym środowiskiem bytowania jest las. Występują tu: orlik krzykliwy, kania ruda i czarna, orzeł bielik, rybołów, błotniak stawowy, bocian biały i czarny, jastrząb, czapla siwa, gęś, kaczka żurawia, perkoz i kormoran. Na polach i łąkach pojawiły się kuropatwy, a nawet i bażanty. Liczni są również przedstawiciele ptaków nocnych z kilkoma gatunkami sów z sową puchaczem i uszatą oraz puszczykiem na czele.

Na obszarze gminy Łukta, w jej wschodniej części, znajduje się ostoja ptasia o randze europejskiej E 78 odgrywająca istotną rolę w ochronie populacji lęgowej kani czarnej, bielika, orlika krzykliwego, dzięcioła zielonosiwego i dzięcioła średniego. Liczebność wymienionych gatunków przekracza 1% populacji krajowej. Do gatunków kluczowych dla funkcjonowania (powyżej 0,5% populacji krajowej) należy trzmiełojad, kania ruda, błotniak stawowy, zimorodek, muchołówka mała, krakwa, cyranka, gągoł, nurogęś i samotnik.

Należy chronić największe jeziora gminy, na których najliczniej występują ptaki w czasie wędrówki wiosennej i jesiennej. Główne miejsca koncentracji ptaków odnotowano na jeziorach: Isąg, Morąg oraz wzdłuż rzeki Pasłęki. Należy chronić łąki i zadrzewienia śródpolne stanowiące naturalną osłonę dla ptaków wróblowych.

Zagrożenia:

- wzmożony ruch turystyczny
- wycinanie starych drzewostanów
- osuszanie terenów podmokłych
- likwidacja, degradacja siedlisk

Zalecenia:

- inwentaryzacja stanowisk, tworzenie stref ochronnych
- ochrona terenów podmokłych
- pozostawienie większej ilości starodrzewia
- obejmowanie różnego rodzaju formami ochrony terenów cennych przyrodniczo

Wśród przedstawicieli płazów na obszarze gminy występują m.in. ropucha szara, zielona i płaskówka, kumak nizinny, traszka zwyczajna, rzekotka drzewna, żaba trawna, moczarowa, jeziorna i wodna.

Powszechnie występującymi gadami są: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata, żółw błotny.

Duża powierzchnia i różnorodność zbiorników wodnych sprzyja bytowaniu ryb. Występują tu zarówno gatunki uważane za powszechne, takie jak: sieja, sielawa, szczupak, okoń, leszcz, sandacz, jazgarz, karp, karaś, węgorz, jaz, miętus, płoć, ukleja, ciernik, jak również szczególnie cenne gatunki wędrowne. Są to ryby łososiowate: troć, pstrąg potokowy i łosoś.

4.4. Lasy

Lesistość na terenie gminy Łukta jest dość wysoka. Powierzchnia gruntów leśnych wynosiła na 31.12.2015 r. – 106,33 km², co stanowi ok. 55,4%, powierzchni gminy (9840 ha).

Rozmieszczenie lasów na terenie gminy jest nierównomierne. Południową, zachodnią i częściowo środkową część gminy zajmuje zwarty kompleks Puszczy Taborskiej. Północna część gminy charakteryzuje się mniejszą lesistością.

Wśród siedlisk leśnych dominują bór mieszany świeży i las świeży. Ponadto spotkać można siedliska podmokłe i bagienne, występujące punktowo na terenie gminy, przy czym większa ich ilość skupia się w dolinie rzeki Taborzanki.

Głównym gatunkiem drzewostanu jest sosna wytwarzająca bardzo wartościowe drzewostany. Teren gminy wchodzi w skład matecznego mikroregionu nasiennego sosny pospolitej.

Lasy na terenie gminy Łukta wchodzi w skład obszarów lasów wielofunkcyjnych, spełniających funkcje ochrony przyrody, rekreacji, turystyki, produkcji drewna, a także zachowania bazy genetycznej ekosystemów sosny.

Lasy ochronne

Część kompleksów leśnych rosnących na obszarze gminy, została uznana jako lasy ochronne. Najliczniej, według kategorii ochrony, występują tu lasy wodochronne szczególnie w dolinie rzeki Taborzanki oraz jezior: Szelań Wielki, Gil, Długie i Łoby. Nad jeziorem Morąg wyodrębniono lasy glebochronne. Wysoki procent udziału lasów wodochronnych na obszarze gminy wynika w szczególności ze znacznej ilości zbiorników wodnych w gminie jak i również jezior przy jej granicy (między innymi Jezioro Szelań wielki) oraz występujących tu form ochrony przyrody, w tym obszarów chronionego krajobrazu. Lasy ochronne chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych oraz regulują stosunki hydrologiczne. Lasy glebochronne położone są na gruntach klas I – III oraz na terenach potencjalnie zagrożonych osuwiskami. Pozostałe kategorie ochrony lasów występujące na obszarze gminy to: drzewostany nasienne, lasy ochronne związane z ostoją zwierząt, badawcze i doświadczałne.

Większość lasów skupionych jest w południowej części gminy na powierzchniach Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Taborских. Kompleksy leśne zalegają także na wschód od miejscowości Wilnowo, w centralnej i północnej części gminy. Wśród typów siedliskowych lasu pozycję dominującą zajmują kompleksy żyzne, a wśród nich wysokoprodukcyjny las mieszany świeży.

Duża część terenów leśnych znajduje się w obrębie obszarów chronionego krajobrazu, na obszarze Natura 2000. Zasady gospodarowania wynikają z planów ochrony tych obiektów. Zapisy określające te zasady powinny znaleźć odzwierciedlenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin. Na wyżej wymienionych obszarach stosuje się

również zasady określone w aktach prawnych o utworzeniu tych obiektów a także zasady ogólne normowane przez ustawę o ochronie przyrody.

Ochronę najcenniejszych lasów przed zmianą zagospodarowania zapewniają przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

4.5. Wody powierzchniowe

Teren gminy leży w zlewni dwóch rzek: Drwęcy i Pasłęki. Strefa wododziałowa przechodzi południkowo przez środkową część gminy. Część zachodnia gminy znajduje się w dorzeczu Drwęcy (docelowo Wisły), a część wschodnia w dorzeczu Pasłęki (Zalewu Wiślanego). Większość obszaru gminy leży w obrębie zlewni pojeziernych, za wyjątkiem rejonu dolin rzek Łukty i Pasłęki. Pasłęka jest rzeką o największym przepływie. Płyynie wzdłuż wschodniej granicy gminy. Jej średni przepływ w przekroju powyżej ujścia rzeki Morąg wynosi 3,7 m³/s. Pasłęka jest rzeką rezerwatową. Drugą pod względem wielkości przepływu jest rzeka Morąg (0,87 m³/s przy ujściu). Głównym dopływem rzeki Morąg jest Łukta. Jej średni przepływ przy ujściu wynosi 0,36 m³/s. Największą rzeką w dorzeczu Drwęcy jest Taborzanka o przepływie średnim 0,37 m³/s przy ujściu do jeziora Szelań Wielki.

Wg badań WIOŚ z 2015 roku Pasłęka posiada klasy czystości: na odcinku od Marąga do Drwęcy Warmińskiej bez Drwęcy Warmińskiej pod względem ilości elementów fizykochemicznych – II klasa; pod względem ilości elementów hydromorfologicznych – I klasa; pod względem ilości elementów biologicznych – II klasa. Do wypływu z jeziora Sarąg pod względem ilości elementów fizykochemicznych – II klasa; pod względem ilości elementów hydromorfologicznych – II klasa; pod względem ilości elementów biologicznych – III klasa. Stan czystości rzeki Marąg pod względem ilości elementów fizykochemicznych (zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) i hydromorfologicznych, klasyfikował ją w II klasie czystości. Pod względem ilości elementów biologicznych rzeka Marąg klasyfikowana jest w III klasie. Rzeka Łukta prowadziła wody nie odpowiadające normatywow.

Charakterystyczna dla sieci hydrograficznej gminy Łukta jest duża ilość jezior i występowanie terenów bezodpływowych. Są one pozbawione powierzchniowego odpływu wód. Występują głównie w południowo – wschodniej i południowo – zachodniej części gminy. Wśród tych większych można wymienić: jezioro Isąg, Gil, Długie, Tabórz, Łoby, Marąg. Większość jezior jest pochodzenia rynnowego. Charakterystyczne jest występowanie w zachodniej części gminy niewielkich akwenów hydrologicznie zamkniętych.

Wiele małych jezior przechodzi proces eutrofizacji, który prowadzi do przekształcenia tych zbiorników w płytkie stawy, zamieniające się kolejno w torfowiska wysokie.

Tabela 2. Najważniejsze dane o jeziorach w gminie Łukta

Lp.	Nazwa jeziora (zbiornika)	Powierzchnia (ha)	Pojemność (tys. m ³)	Średnia / maksymalna głębokość (m)
1.	Jez. Wenning	3,10	46,5	1,5 /
2.	Jez. Morąg	423,00	33 840,0	8,0 / 20,1
3.	Jez. Florczaki	12,20	85,4	0,7 /
4.	Jez. Maroń	4,70	32,9	0,7 /
5.	Jez. Ruskie (Ruś)	51,80	3 159,8	6,1 / 12,4
6.	Jez. Gil	174,70	12 054,3	6,9 / 22,1
7.	Jez. Długie	91,26	5 475,6	6,0 / 18,0
8.	Jez. Gołąb	5,76	86,4	1,5 /

9.	Jez. Harcerskie	11,70	351,0	3,0 /
10.	Jez. Dragolice	2,10	16,8	0,8 /
11.	Jez. Dreńskie Duże	11,55	693,0	6,0 /
12.	Jez. Dreńskie Małe	1,88	47,0	2,5 /
13.	Jez. Tabórz	84,73	3 812,8	4,5 / 16,7
14.	Jez. Bałtyń	13,95	83,7	0,6 /
15.	Jez. Czarne (Orlik)	5,60	28,0	0,5 /
16.	Jez. Piecki (Pelwek)	3,11	24,9	0,8 /
17.	Jez. Stawik	3,01	24,1	0,8 /
18.	Jez. Mielnik (Zielnik)	19,28	964,0	5,0 /
19.	Jez. Bobrynek	7,42	148,4	2,0 /
20.	Jez. Dłużki	12,02	841,4	7,0 /
21.	Jez. Łoby	78,00	3 900,0	5,0 / 9,6
22.	Jez. Korweckie (Korwek)	6,49	129,8	2,0 /
23.	Jez. Zapadłe (Czarne)	6,00	30,0	0,5 /
24.	Jez. Czarneckie (Czarne Małe)	3,38	16,9	0,5 /
25.	Jez. Margiel	9,87	99,4	1,0 /
26.	Jez. Myśliwskie	4,11	49,3	1,2 /
27.	Jez. Isąg (Żelazne)	417,54	75 157,2	18,0 / 54,5
28.	Jez. Serga (Zerk)	4,70	70,5	1,5 /
29.	Jez. Ramockie (Mokradło)	4,47	44,7	1,0 /
30.	Jez. Głędy	5,77	57,7	1,0 /
31.	Jez. Mos	2,46	17,2	0,7 /
32.	Jez. Babie	2,80	19,6	0,7 /
33.	Jez. Czarne (Kocie)	5,12	51,2	1,0 /
Jezioro przylegające do granic gminy				
34.	Jez. Szelaż Wielki	914,4	52 120,8	5,7 / 22,3

Źródło: „Program małej retencji dla gminy Łukta”

Stan czystości wód stojących (jezior) został określony w oparciu o badania prowadzone przez WIOŚ w latach 1985 – 2003 oraz jezioro Isąg w roku 2013. Wyniki z tych badań są bardzo ubogie, przebadano zaledwie trzy jeziora, położone na terenie gminy: Marąg, Isąg i Gil oraz jezioro położone na granicy gmin Łukta i Ostróda – jezioro Szelaż Wielki. Stan czystości wód przebadanych jezior określono na II i III klasę czystości.

Na obszarze gminy jest 14 jednolitych części wód:

1. LW20083 – jez. Gil
2. LW20084 – jez. Długie
3. LW20085 – jez. Tabórz
4. LW30338 – jez. Isąg
5. LW30344 – jez. Łoby
6. LW30346 – jez. Marąg
7. RW200018561529 – dopływ z Salaminka
8. RW2000185615529 – dopływ z jez. Mielnik
9. RW20001856329 – Marąg
10. RW200018563729 – dopływ z Litwy
11. RW2000205631 – Pasłęka od wypływu z jez. Sarąg do Marąga z jez. Łęguty, Isąg
12. RW2000205659 – Pasłęka od Marąga do Drwęcy Warmińskiej bez Drwęcy Warmińskiej
13. RW200025283653 – Kanał Elbląski od wpływu do jez. Sambród do wypływu z jez. Ilińsk z dopł. z jez. Bartężek i dopł. z jez. Surzyckiego

14. RW20002528399 – Drwęca od początku do końca jez. Drwęckiego bez kan.
Ostródzkiego i Elbląskiego

4.6. Wody podziemne

Osiągnięcie celów Ramowej Dyrektywy Wodnej w zakresie ochrony i poprawy stanu wód podziemnych oraz ekosystemów bezpośrednio od nich zależnych i celów w zakresie zaopatrzenia ludności w dobrą wodę wymagało działania mającego na celu wyznaczenie Jednolitych Części Wód Podziemnych. W Polsce wydzielono 172 części oraz 3 subczęści JCWPd. Obszar gminy Łukta należy do JCWPd -19 (wschodnia część gminy) i JCWPd -39 (zachodnia część gminy).

Na całym obszarze gminy dominuje czwartorzędowe piętro wodonośne. Na terenie gminy nie występują główne zbiorniki wód podziemnych. Północna granica gminy (nad msc. Florczaki) styka się z GZWP nr 207 – Zbiornik międzymorenowy Morąg. Czwartorzędowy poziom wodonośny ma charakter nieciągły, a występujące wody podziemne są średniej jakości i wymagają uzdatniania. Na obniżenie jakości wód mają wpływ przede wszystkim takie wskaźniki jak – żelazo, mętność i barwa. Mają one pochodzenie naturalne. Obecne żelazo (Fe), wraz z towarzyszącym mu manganem (Mn), jest charakterystyczne dla czwartorzędowych osadów wodnolodowcowych. Z obecnością związków Fe i Mn oraz substancji organicznej związane są też mętność i barwa wód. Na terenie gminy nie występują problemy eksploatacyjne związane z poborem i uzdatnianiem wody. Na terenie gminy Łukta wody podziemne ujmowane są z czwartorzędowo – plejstoceńskiego piętra wodonośnego.

Prawie cały obszar gminy wchodzi w skład podstawowej powierzchni infiltracji wód atmosferycznych do wód podziemnych. Wyłączona jest z niej wysoczyzna morenowa w północnej części gminy. Z powierzchnią tą związany jest pierwszy poziom wód podziemnych. Jest on podstawowym poziomem użytkowym, na którym oparte są studnie kopane i wiercone. Obszary te (okolice miejscowości Łukta, Tabórz, Dąg, Pelnik) są częścią Drwęcko – Taborskiego zbiornika wód podziemnych bez izolacji od powierzchni terenu. Woda podziemna ujmowana z tego poziomu występuje przeważnie na głębokości kilku metrów pod powierzchnią terenu i jest wrażliwa na zanieczyszczenia spłukiwane z jego powierzchni. Na ujęciu w Łukcie stwierdzono miąższość tego poziomu wodonośnego wynoszącą kilkanaście metrów. Zagrożenie zanieczyszczenia dotyczy głównie warstw wodonośnych we wschodniej, częściowo środkowej i południowej części gminy – wchodzących w skład Drwęcko – Taborskiego zbiornika wód podziemnych bez izolacji.

W północnej części gminy ujmowany poziom wodonośny zalega na głębokości kilkunastu do dwudziestu kilku metrów poniżej powierzchni terenu (wyjątkowo głębiej) i jest zwykle izolowany od powierzchni terenu serią glin zwałowych o miąższości od kilku do kilkunastu metrów. Izolacja ta może być nieciągła.

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych na obszarze gminy są rzędu 30 tys. m³/dobę, a ich pobór wynosi szacunkowo 2,6 tys. m³/dobę. Stanowi to około 9% zasobów możliwych do wykorzystania. Wody ujmowane poprzez studnie wiercone w południowej i środkowej części gminy są zazwyczaj dobrej jakości i nie wymagają uzdatniania. Natomiast w północnej części gminy w ujmowanych wodach przeważnie występuje ponadnormatywna ilość żelaza i manganu i woda wymaga uzdatniania.

4.7. Surowce mineralne

Na obszarze gminy Łukta występują głównie złoża kopalin pospolitych, które mają zastosowanie w budownictwie i rolnictwie. Wśród kopalin występują kreda, złoża kruszywa naturalnego i piaski kwarcowe oraz wstępnie rozpoznano złoża torfów. Ich powstanie wiąże się z działalnością łądolodu skandynawskiego. Podstawowe zmiany w środowisku związane z

eksploatacją kopalin pospolitych, to zmiana rzeźby terenu i degradacja pokrywy glebowej. W gminie skala tych zmian jest niewielka.

Na granicy z gminą Morąg udokumentowane zostały duże złoża kruszywa naturalnego stanowiące surowiec budowlany i drogowy (złoża „Żabi Róg” i „Kotkowo-Zawroty”). Są to złoża o znaczeniu ponadlokalnym. Złoża „Żabi Róg” jest obszarem górniczym praktycznie już wyeksploatowanym. Znaczenie ponadlokalne ma też złoża piasków kwarcowych do produkcji betonów komórkowych, zalegające w rejonie Łukty. W rejonie Kotkowa występują zarówno udokumentowane złoża kruszywa naturalnego, jak i tereny przewidywanego ich występowania oraz niewielkie złoża udokumentowane w rejonie wsi Gucin. Na północny-zachód od miejscowości Florczaki znajdują się również udokumentowane złoża kruszywa. Ponadto udokumentowano kilka niedużych złóż kredy jeziornej w okolicach Łukty, Wynek i Mostkowa. Wstępnie rozpoznane są złoża torfu o przydatności rolniczej, ogrodniczej i być może balneologicznej.

Poniższa tabela przedstawia złoża kruszywa naturalnego, stwierdzone w Bilansie Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2016r. Informacje zawarte w tabeli weryfikowane były również z danymi w Centralnej Bazie Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowy Instytut Badawczy, na platformie MIDAS, a także z materiałami ze strony internetowej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie.

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

P- złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie

R- złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Z- złoża, z którego wydobyć zostało zaniechane

T- złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

K- zmiana rodzaju kopaliny w złożu

E – złoża eksploatowane

KN – kruszywo naturalne

PG - złoża kopalin objęte obszarem i terenem górniczym

LP – liczba porządkowa, odpowiada numeracji na rysunku Studium

Tabela 3. Złoża kruszywa naturalnego, stwierdzone w Bilansie Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2016r.

LP	ID złoża (MIDAS)	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Dok. Złoża/ Znak decyzji	Pow. [ha]	Stan zag. złoża	Wydobywanie
1	2658	Łukta, pole A	PIASKI KWARCOWE D/P BETONÓW KOMÓRKOWYCH	dokum. Geol. C2 1970; Dec. SM/012/2294/70;	24,7046	P	-
2	2658	Łukta, pole B	PIASKI KWARCOWE D/P BETONÓW KOMÓRKOWYCH	dokum. Geol. C2 1970; Dec. SM/012/2294/70;	30,8251	P	-
3	5384	Łukta-Wynki	KREDA JEZIORNA	dokum. Geol. C2 1991; Dec. KZK/012/J/5967/91/92; 1992-05-27	6,6960	P	-
4	5384	Łukta-Wynki	KREDA JEZIORNA	dokum. Geol. C2 1991; Dec. 5KZK/012/J/5967/91/92; 1992-05-27	8,5071	P	-
5	5384	Łukta-Wynki	KREDA JEZIORNA	dokum. Geol. C2 1991; Dec. KZK/012/J/5967/91/92; 1992-05-27	3,8986	P	-
6	3572	Komorowo	KRUSZYWA NATURALNE	Uproszczona dokumentacja geologiczna, Dec.78;1965	9,1185	Z	-
7	149	Komorowo	KREDA JEZIORNA	Dokumentacja geologiczna złoża kredy jeziornej w Komorowie; Dec. Pieczęć KZK; 1953-11-21	0,9587	P	-

*Prognoza strategiczna do studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łukta*

8	149	Komorowo	KREDA JEZIORNA	Dokumentacja geologiczna złoże kredy jeziornej w Komorowie; Dec. Pieczęć KZK; 1953-11-21	0,2061	P	-
9	5250	Mostkowo	KREDA JEZIORNA	dokum. Geol. C1 1990; Dec. KZK/012/J/5859/90/91;	3,0767	R	-
10	14031	Mostkowo	KRUSZYWA NATURALNE	dokum. Geol. C1 2009; Dec. OŚ.GW.7514-94/09/10; 2010-02-02	7,4217	R	-
11	14031	Mostkowo	KRUSZYWA NATURALNE	dokum. Geol. C1 2009; Dec. OŚ.GW.7514-94/09/10; 2010-02-02	22,1595	R	-
12	13748	Florczaki, pole A	KRUSZYWA NATURALNE (piaski ze żwirem i piaski)	dokum. Geol. C1 2009; Dec. OŚ.GW.7514-27/09; 2009-05-25	23,3193	R	-
13	13748	Florczaki, pole B	KRUSZYWA NATURALNE (piaski ze żwirem i piaski)	dokum. Geol. C1 2009; Dec. OŚ.GW.7514-27/09; 2009-05-25	15,1079	R	-
14	5969	Kotkowo-Zawroty, pole A	KRUSZYWA NATURALNE (pospółka)	dokum. Geol. C2 + C1 1989; Dec. KZK/012/W/6066/92/94; 1994-01-17	11,4013	R	-
15	5969	Kotkowo-Zawroty, pole B	KRUSZYWA NATURALNE (pospółka)	dokum. Geol. C2 + C1 1989; Dec. KZK/012/W/6066/92/94; 1994-01-17	6,5543	R	-
16	5969	Kotkowo-Zawroty, pole C	KRUSZYWA NATURALNE (pospółka)	dokum. Geol. C2 + C1 1989; Dec. KZK/012/W/6066/92/94; 1994-01-17	18,2795	R	-
17	18138	Ruś V	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir i piasek skaleniowo-kwarcowy)	dokum. Geol. C1 2016; Dec. RLŚ.6528.4.2016; 2016-05-09	1,76	R	-
18	7175	Ruś II	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir)	dokum. Geol. Uproszcz. C1 1997; Dec. OŚ.II.7514/23-23/97	24,57	R	-
19	1479	Żabi Róg	KRUSZYWA NATURALNE	dokum. Geol. C1 + C2 i dodatek 1 i 2	144,39	R	
20	1479	Żabi Róg, pole 4	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir)	Dec.GW.7422.100.2016; 16.02.2017	30,2157	T, PG	
21	1479	Żabi Róg, pole 5	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir)	GW.7422.100.2016; 16.02.2017	31,6672	T, PG	
22	1479	Żabi Róg, pole 6	KRUSZYWA NATURALNE (piasek, żwir)	GW.7422.100.2016; 16.02.2017	2,9845	T, PG	

Złoże kopalin podlegają ochronie polegającej na racjonalnym, gospodarczo uzasadnionym gospodarowaniu ich zasobami przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i wykorzystania kopalin oraz maksymalnym ograniczeniu szkody w środowisku (art. 125 i 126 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r.). W/w ustawa zobowiązuje prowadzącego eksploatację złóż kopalin do podejmowania środków niezbędnych do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych oraz do sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Na terenie i obszarze górniczym obowiązuje zakaz zabudowy z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin. Obowiązuje wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nie objętych eksploatacją. Ochrona przed trwałym zainwestowaniem jest obligatoryjna.

4.8. Warunki klimatyczne

Według podziału Polski na dzielnice klimatyczne, gmina Łukta położony jest w dzielnicy mazurskiej. Należy ona do najchłodniejszych obszarów w Polsce. Średnia temperatura wynosi 7,1 °C. Najchłodniejszymi miesiącami są styczeń i luty, których średnie temperatury wynoszą odpowiednio: -3,5 °C i -3,6 °C. Najcieplejszym jest lipiec (17,9 °C). Średnia długość okresu wegetacji wynosi około 204 dni w roku.

W układzie rocznym dominują wiatry z kierunku południowo – zachodniego i zachodniego. Dość duży też jest udział wiatrów z kierunku południowo – wschodniego. Zdecydowanie najrzadziej wieją wiatry z kierunku północnego, północno - wschodniego, a także wschodniego. Układ wiatrów w poszczególnych porach roku nie odbiega zasadniczo od układu rocznego. W lecie stosunkowo mniej jest wiatrów południowo – wschodnich, a najwięcej wiatrów zachodnich. Różnice między częstotliwościami wiania wiatrów z kierunku północnego i północno - wschodniego, a z zachodu i południowego - zachodu w ciągu roku są znaczne - około pięciokrotne.

Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio 81 dni w roku. Przeciętnie formowanie się pokrywy śnieżnej następuje w drugiej dekadzie grudnia, jej zanik na początku marca. Średni opad roczny wynosi około 584 mm. Na przestrzeni roku opady letnie zdecydowanie przeważają nad zimowymi. Maksymalne miesięczne sumy opadów występują w lipcu – średnio 90 mm, najmniejsze w okresach styczeń – marzec – około 22 – 40 mm miesięcznie. Liczba dni z opadami wynosi średnio około 160 dni. Liczba dni pochmurnych wynosi około 135 w roku i w stosunku do znacznego zachmurzenia średniego jest stosunkowo nieduża.

Przedstawiona powyżej charakterystyka warunków termicznych jest modyfikowana lokalnymi warunkami fizjograficznymi, przede wszystkim rzeźbą terenu, zaleganiem wód gruntowych, szatą roślinną itp.

Generalnie można wyróżnić dwa obszary o wyraźnie zróżnicowanych warunkach klimatycznych tj. wysoczyzna polodowcowa i obszary podmokłych rynien polodowcowych. Na znacznie obniżonych - w stosunku do wysoczyzny - terenach rynien występują tendencje do stagnacji chłodnego powietrza. Zjawisko nasila się szczególnie przy bezwietrznej pogodzie w porze nocnej. Szczególnie silnie zaznacza się ono na terenach bagiennych i w ich pobliżu. W takich warunkach pogodowych tereny te odznaczają się większą wilgotnością i większą częstością występowania mgieł.

5 Obszary i obiekty objęte ochroną przyrody

5.1. Obszary Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem wyznaczania tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej w państwach Unii Europejskiej.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 (zarówno obszary specjalnej ochrony ptaków jak i obszary mające znaczenie dla Wspólnoty) zakazuje się realizacji działań, mogących na nie negatywnie oddziaływać, a w szczególności zakazuje się działań mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, o których mowa w celach ochrony obszaru Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Od wymienionych zakazów istnieją wyjątki określone w przedmiotowej ustawie.

Obowiązujące plany zadań ochronnych

- dla obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002;

- dla obszaru Natura2000 Rzeką Pasłęka obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rzeką Pasłęka PLH280006.

Obszar Natura 2000 "Dolina Pasłęki" PLB280002 - obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) - ostoja ptasia o randze europejskiej E 78. Występuje co najmniej 23 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ostoja odgrywa istotną rolę w ochronie populacji lęgowej kani czarnej, bielika, orlika krzykliwego, dzięcioła zielonosiwego i dzięcioła średniego. Liczebność wymienionych gatunków przekracza 1% populacji krajowej. Do gatunków kluczowych dla funkcjonowania (powyżej 0,5% populacji krajowej) należy trzmielojad, kania ruda, błotniak stawowy, zimorodek, muchołówka mała, krakwa, cyranka, gągoł, nurogęs i samotnik. Obszar PLB280002 Dolina Pasłęki pokrywa się w granicach gminy Łukta z rezerwatem przyrody „Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce” oraz z Obszarami Chronionego Krajobrazu: Doliny Pasłęki, Lasów Taborskich, a także obszarem Natura 2000 Rzeką Pasłęka PLH280006.

Identyfikacja zagrożeń:

- Intensyfikacja rolnictwa (ogólna tendencja do scalania gruntów rolniczych i jednokierunkowej specjalizacji gospodarstw);
- Stosowanie chemikaliów organicznych i nieorganicznych, azotu, fosforu;
- Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej (Zagrożenie obejmuje likwidację stref buforowych, okrajowych nieużytków na obrzeżach kompleksów leśnych, kęp zadrzewień i zakrzaczeń)
- Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie (Zagrożenie dotyczy otwartego krajobrazu rolniczego, w szczególności terenów zdominowanych przez intensywne uprawy roślinne)
- Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem
- Zalesianie terenów otwartych
- Zaniechanie / brak koszenia
- Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe
- Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze
- Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych

Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002 na terenie gminy, ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014 r. poz.3975, przewiduje:

Działania związane z ochroną czynną

- Zapobieganie sukcesji na łąkach i pastwiskach poprzez przywracanie użytkowania rolniczego odłogowanych terenów (wykaszenie, wypas);
- Wyznaczenie stref ochronnych wokół znanych stanowisk lęgowych, w których na etapie opracowywania planu zlokalizowano gniazda;
- Inwentaryzacja gniazd (dotyczy w szczególności stanowisk lęgowych, w których dotychczas nie zlokalizowano gniazda) oraz bieżąca weryfikacja stref ochronnych
- Zapobiegnięcie skutkowi w postaci penetracji siedlisk lęgowych i ich przekształceń polegających m.in. na usuwaniu z rzeki powalonych drzew stanowiących przeszkodę dla kajaków poprzez wyłączenie ze spływów odcinków Pelnik – Mostkowo oraz Pityny –

Olkowo. Na pozostałych odcinkach spływy tylko za zgodą RDOŚ Olsztyn z uwagi ochronę rezerwatową.

Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

- Zaniechanie realizacji zalesień na gruntach administrowanych przez PGL LP, na powierzchniach położonych na dnie i zboczach doliny Pasłęki;
- Utrzymanie terenów otwartych na zboczach i dnie doliny rzecznej poprzez ograniczenie zalesień na gruntach rolniczych;
- Bieżące utrzymywanie lasów wyłączonych z użytkowania rębego zgodnie z właściwymi przepisami oraz utrzymywanie stref ochrony całorocznej wyznaczonych dla ptaków;
- Zwiększenie powierzchni lasów wyłączonych z użytkowania rębego w celu uniknięcia fragmentacji starych lasów ;
- Utrzymanie powierzchni nieużytków stanowiących ostoje bioróżnorodności;
- Wprowadzenie do przyszłych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ograniczenia zabudowy rekreacyjnej i wypoczynkowej na obrzeżach jezior (Isąg i Gamerskie);
- Ograniczanie penetracji siedlisk lęgowych poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego (wyznaczenie szlaków pieszych i rowerowych, ograniczenie spływów kajakowych);
- Edukacja i promocja dobrych praktyk przyjaznych ochronie orlika krzykliwego.

Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych i stanu ochrony gatunków poprzez inwentaryzację gniazd, ocenę wielkości populacji.

W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków ptaków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Dolina Pasłęki PLB280002

Obszar Natura 2000 "Rzeka Pasłęka" PLH280006 - specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) - z doliną rzeki związanych jest 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Położenie, układ przestrzenny i proponowany zasięg planowanej ostoi daje jej realną szansę pełnienia roli kluczowego korytarza ekologicznego zapewniającego ciągłość bytowania gatunków od centrum regionu w kierunku wybrzeża Bałtyku.

SOOS „RZEKA PASŁĘKA” jest ważną ostoją bobra *Castor fiber* w północno-wschodniej Polsce. Wody Pasłęki i jej dopływów są siedliskiem ryb reofilnych i potencjalnie dużym tarliskiem i środowiskiem rozwoju narybku ryb wędrownych dwuśrodowiskowych. Bytuje tu 8 gatunków ryb z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, m.in. silne populacje bolenia, głowacza białopłetwego i lipienia. Łącznie, w ostoi stwierdzono 12 gatunków kręgowców z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Z doliną rzeki związanych jest ponadto 9 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy.

Ponadto położenie, układ przestrzenny i proponowany zasięg ostoi „siedliskowej” daje jej realną szansę pełnienia roli kluczowego korytarza ekologicznego zapewniającego ciągłość bytowania gatunków od centrum regionu w kierunku wybrzeża Bałtyku.

Identyfikacja zagrożeń:

- Sporty i różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji,
- Wędkarstwo, kłusownictwo
- Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem, z powodu ścieków z gospodarstw domowych
- Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie
- Obce gatunki inwazyjne

- Pomosty powodujące fragmentaryzację szuwarów wysokich
- Modyfikowanie funkcjonowania wód (modyfikowanie prądów rzecznych, Tamy, wały, sztuczne plaże
- Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie
- Ewolucja biocenotyczna, sukcesja – Ekspansja drzew i krzewów
- Eutrofizacja (naturalna)
- Zmiany w składzie gatunkowym drzewostanów
- Zanieczyszczenie wód powierzchniowych
- Śmierć lub uraz w wyniku kolizji

Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Rzeka Pasłęka PLH280006 na terenie gminy, ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 14 maja 2015 r. poz.1883, przewiduje między innymi:

- Stopniowa poprawa struktury i funkcji siedlisk do właściwego stanu ochrony poprzez poprawę wskaźników
- Utrzymanie obecnego właściwego stanu ochrony siedlisk.
- Poprawa stanu ochrony siedlisk poprzez minimalizację dopływu zanieczyszczeń wód i ograniczenie barier migracyjnych ichtiofauny
- Stopniowa poprawa struktury i funkcji siedlisk do właściwego stanu ochrony poprzez eliminację gatunków obcych dla siedliska.

Działania związane z ochroną czynną

- Usunięcie nasadzenia kultywaru *Nymphaea x hybrida* wraz z kłęczami
- Odtworzenie naturalnego charakteru rzeki na odcinkach silnie zmeliorowanych
- Odtworzenie tarlisk ryb litofilnych w przekształconych odcinkach rzek, które zostały silnie zamulone i zmienione antropogenicznie
- Kształtowanie gospodarki leśnej w kierunku grądu, łęgu

Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania

- Modyfikacja zasad gospodarki rybackiej poprzez wprowadzenie do regulaminu połowów wędkarskich zapisów nakazujących: - zaprzestanie stosowania zanęt wędkarskich; - wypuszczanie złowionych ryb litofilnych
- Przeciwdziałanie niszczeniu litoralu i fragmentacji siedliska w wyniku budowy pomostów
- Przeprowadzenie kontroli szczelności instalacji do przetrzymywania lub odprowadzania nieczystości płynnych,
- Modyfikacja zasad gospodarki rybackiej w zakresie stosowania urządzeń ciągnionych do odłowu ryb
- Modyfikacja zasad gospodarki rybackiej poprzez wprowadzenie zarybień tylko gatunkami pochodzącymi z dorzecza rzeki Pasłęki
- Budowa przepławek przy obiektach hydrotechnicznych piętrzących wodę
- Wprowadzenie nasadzeń szpalerów drzew wzdłuż brzegów rzek, w celu zacienienia koryta rzecznoego, a w efekcie utrzymania odpowiedniej temperatury wody w okresie lata

Działania ochronne dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony i realizacji celów działań ochronnych siedlisk zgodnie z metodyką GIOŚ.

Obszar Natura 2000 „Jezioro Długie” PLH280030 - obejmuje teren znajdujący się na zachód od Łukty; leży w mezoregionie Pojezierze Olsztyńskie, w północno-wschodniej części Lasów Taborskich. Krajobraz ostoi ukształtowany został w wyniku ostatniego zlodowacenia, którego fazy zaniku zaznaczają się w postaci łuków wałów morenowych sięgających na zachodzie po Morąg, na południu po Nidzicę, a na wschodzie po linię Szczytno-Biskupiec. Głównym obiektem chronionym, jest jedno z trzech jezior lobeliowych w rejonie warmińsko-mazurskim jedyne dobrze zachowane z reliktowym gatunkiem poryblina jeziornego *Isoetes lacustris*. Obszar obejmuje również inne cenne ekosystemy w bezpośrednim otoczeniu głównego obiektu - trzy jeziora, z czego dwa dobrze zachowane jeziora dystroficzne-Jezioro Czarne i Jezioro Harcerskie otoczone pasami torfowisk przejściowych i eutroficzne Jezioro Bałtyn. Jezioro Długie wraz z Jeziorem Harcerskim tworzy połączony system jezior poprzez niewielki dopływ z jeziora Harcerskiego w kierunku Jeziora Długiego. Ponieważ oba jeziora leżą na podobnej wysokości, przepływ wody jest niewielki. Obecnie jest to system zamknięty, dawniej wody z Jeziora Długiego poprzez odpływ do Jezioro Gil, rzekę Taborzanekę, jezioro Bałtyn, Jezioro Tabórz, Jezioro Szelańg i rzekę Drwęcę odprowadzało wody do Morza Bałtyckiego. Obecnie odpływ z Jeziora Długiego do Jeziora Gil jest zasypany. Jezioro Bałtyn jest jeziorem przepływowym przez które przepływa rzeka Taborzanka. W podłożu zalega głównie glina zwałowa. Zasadniczym celem ochrony jest zachowanie populacji relikтового gatunku poryblina jeziornego w Jeziorze Długim. Jezioro to jest obecnie jednym z trzech jezior lobeliowych w województwie warmińsko-mazurskim. Obszar ten pełni również funkcję ważnego korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Jezioro Długie” PLH280030:

- rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych
- presja turystyczna
- eutrofizacja i zarastanie zbiorników wodnych
- intensyfikacja rolnictwa, hodowli ryb
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych
- zmiany stosunków wodnych i składu gatunkowego na torfowiskach
- melioracje, osuszanie torfowisk
- usuwanie charakterystycznych gatunków siedlisk
- antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk

Zadania ochronne obszaru Natura 2000 Jezioro Długie powinny intensyfikować się na zmniejszeniu charakteru zagrożeń.

5.2. Obszary chronionego krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu są to tereny chronione ze względu na wartości krajobrazowe, zróżnicowane ekosystemy, występowanie korytarzy ekologicznych, a celem ich tworzenia jest wiązanie terenów poddanych ochronie w systemy oraz zapewnienie możliwości zaspokajania potrzeb społecznych w zakresie turystyki, wypoczynku i rekreacji.

Na terenie gminy zlokalizowane są 3 obszary chronionego krajobrazu, których zasady ochrony określone są w rozporządzeniach wojewody warmińsko – mazurskiego. Są to:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki** - o powierzchni 43 420,82 ha położony w powiecie braniewskim na terenie gmin: Braniewo, Płoskinia, Wilczęta; w powiecie elbląskim na terenie gminy Godkowo; w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Ornetą, Lubomino; w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Miłakowo, Łukta oraz w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Świątki, Jonkowo, Olsztynek, Stawiguda, Gietrzwałd. na którym obowiązują rygory zagospodarowania ustanowione uchwałą Nr XXVI/605/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki (Dz. Urz. z 2017 r. Woj. Warm.-Maz., poz. 2465);
- **Narieński Obszar Chronionego Krajobrazu** -o powierzchni 7.984,4 ha, położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie ostródzkim na terenie gmin: Miłakowo, Morąg i Łukta, na którym obowiązują rygory zagospodarowania ustanowione rozporządzeniem nr 148 poz. 2633 z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Narieńskiego OChK (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. nr 179, poz. 2633);
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich** - o powierzchni 29941,7 ha, położony na terenie gmin Miłomłyn - miasto, Morąg - obszar wiejski, Miłomłyn - obszar wiejski, Łukta, Ostróda (gm. miejska), Olsztynek - obszar wiejski, Ostróda, Gietrzwałd, na którym obowiązują rygory zagospodarowania ustanowione rozporządzeniem nr 150 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. nr 179, poz. 2635).

Na tych Obszarach wprowadza się następujące zakazy:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. Z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.1);
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8. lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urzdzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Rozporządzenia określają również wyjątki, kiedy zakazy, o których mowa powyżej, nie obowiązują.

Obszary chronionego krajobrazu powinny być kreowane jako obszary wielofunkcyjne, a rozwój turystyki i rekreacji stanowić winien ważną motywację do podnoszenia standardu życia mieszkańców.

Ograniczenia dla swobodnej gospodarki przestrzennej obowiązujące na obszarach chronionych należy traktować jako korzystną prawną barierę przed nieodpowiednim gospodarowaniem, będącym przyczyną nieładu w przestrzeni.

Jako zasadnicze wyznaczniki standardów w gospodarce przestrzennej na obszarach chronionych należy przyjąć:

- priorytetową realizację inwestycji infrastruktury ochrony środowiska (systemy sieci wodociągowej oraz oczyszczania ścieków i zbierania odpadów stałych);
- realizację przedsięwzięć z uwzględnieniem ochrony krajobrazu jako całości i jego poszczególnych elementów, w tym szczególnie zadrzewień, wewnątrz krajobrazowych, osi widokowych i harmonijnej zabudowy oraz dziedzictwa kulturowego;
- zachowanie warunków równowagi środowiska przyrodniczego;
- przywracanie środowiska do właściwego stanu na terenach zdewastowanych i zdegradowanych (wyrobiska, wysypiska odpadów);
- wprowadzenie zalesień / zadrzewień na terenach najsłabszych gleb (tylko V i VI klasy przydatności rolniczej), terenach o znacznych nachyleniach stoków oraz w strefach wskazanych do zalesienia; przedsięwzięcia te muszą być realizowane zgodnie z przepisami o ocenach oddziaływania na środowisko;
- uwzględnienie możliwych preferencji ekonomicznych w przygotowaniu ofert zagospodarowania obszarów i obiektów chronionych;
- uwzględnianie w gospodarowaniu standardów unii europejskiej;
- zabrania się lokalizowania i budowy obiektów przemysłowych o znaczeniu ponadlokalnym, które mogą pogorszyć walory przyrodnicze;
- prowadzący gospodarkę leśną, wykonawcy czynności techniczno-leśnych muszą uwzględniać pozaprodukcyjne funkcje lasów oraz zapewnić zachowanie ich walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

5.3. Rezerwaty przyrody

Rezerwat przyrody - w brzmieniu Ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na terenie gminy Łukta znajdują się cztery rezerwaty przyrody:

- Rezerwat „Wyspa Lipowa”
- Rezerwat „Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce
- Rezerwat „Sosny Taborskiej

- Rezerwat „Jezioro Długie

Rezerwat Wyspa Lipowa – ustanowiony zarządzeniem ówczesnego Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10 grudnia 1968 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Obejmuje wyspę położoną na jeziorze Morąg. Jest to rezerwat krajobrazowo – faunistyczny. Utworzono go w celu ochrony krajobrazu oraz występujących na wyspie chronionych ptaków (kolonia kormoranów – 547 gniazd i czapli siwej) i roślin. W rezerwacie, poza kormoranem i czapłą siwą, gniazdują także: łabędź niemy, trzc nurogęś, krakwa, perkoz rdzawoszyi, perkoz dwuczuby, dzierzba gąsiorek, trzciniak, trzcinniczek, i piecuszek. Wyspę porasta starodrzew lipowo – dębowy. Powierzchnia rezerwatu wynosi 5 ha. Wyspa urozmaicona jest licznymi pagórkami, zagłębieniami terenowymi i otacza ją wąski pas roślin wodnych; trzciny pospolitej, pałki wąskolistnej i grzybieni białych. Na wyspie rośnie od 140 lat lipa drobnolistna, od której wzięła nazwę.

Rezerwat Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce - ustanowiony zarządzeniem ówczesnego Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 stycznia 1970 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Ostatnie zarządzenie Nr 22 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 7 czerwca 2010 r. uchylające zarządzenie w sprawie zmiany granic rezerwatu przyrody "Ostoja bobrów na rzece Pasłęce". W skład rezerwatu wchodzi rzeka Pasłęka, jezioro Isąg, tereny leśne przyległe do nich oraz pasy gruntów przybrzeżnych o szerokości 100 m na gruntach państwowych i 10 m na gruntach prywatnych. Rezerwat utworzono w celu ochrony bobrów. Na terenie rezerwatu obowiązuje zakaz przebywania osób do tego nieupoważnionych przez konserwatora przyrody (z wyjątkiem gruntów prywatnych) oraz zakaz wznoszenia budowli i urządzeń komunikacyjnych i innych technicznych. Rezerwat stanowi bardzo istotne ogniwo w systemie obiektów chronionych, o ponad regionalnym znaczeniu i wielofunkcyjnych zadaniach. Oprócz podstawowej ochrony bobra, ochroną objęto siedliska roślin i zwierząt, a także unikalny krajobraz. Na terenie powiatu ostródzkiego leży jedynie część rezerwatu zlokalizowana w gminie Łukta, Miłakowo i Stare Jabłonki. Jego obszar na terenie powiatu wynosi 262,25 ha (całkowity obszar 4116,18 ha).

Dla terenu rezerwatu obowiązuje Zarządzenie Nr 22/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”. Zgodnie z przepisami Zarządzenia, na obszarze rezerwatu zakazuje się między innymi: wznoszenia budowli oraz zakładania lub budowy urządzeń komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych; niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin; zbioru ściółki leśnej, grzybów czy ziół leczniczych; łowienia ryb i raków; zanieczyszczania wody i terenu rezerwatu. Od wskazanych zakazów obowiązują wyjątki wskazane w Zarządzeniu.

Rezerwat Sosny Taborskie – Ustanowiony w grudniu 1957 roku. Ostatnie zarządzenie Nr 55 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 30 września 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Sosny Taborskie" (Dz. Urz. Woj Warm.-Maz. z 2011 r. Nr 149, poz. 2306). Powierzchnia rezerwatu - 95,32 ha. Położony jest w południowo – zachodniej części wsi Tabórz. Jego powierzchnia wynosi 95,32 ha. Przedmiotem ochrony jest drzewostan sosny ekotypu taborskiego oraz naturalnych procesów sukcesji na siedlisku lasu liściastego z klasy Quercu - Fagetea. Jest to drzewostan szczególnie wartościowy w wieku ponad 200 lat, produkujący wysokiej jakości drewno. Drewno z sosny taborskiej jest bardzo wysoko cenione przy produkcji sklejek oraz w szutnictwie. Odznacza się równomierną szerokością przyrostów na całej długości. Rezerwat we współczesnym okresie tworzenia był zbiorowiskiem leśnym o typie

siedliskowym boru mieszanego. Obecnie daje się zauważyć wyraźną sukcesję w kierunku lasu liściastego, w związku z wypadaniem sosny.

Rezerwat Jezioro Długie – Zarządzenie Nr 20 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie uznania obszaru za rezerwat przyrody "Jezioro Długie" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2010 r. Nr 77, poz. 1244). Obszar obejmuje cztery jeziora (Długie, Harcerskie, Bałtyn, Czarne) oraz obszar leśny, o łącznej powierzchni 348,15 ha, oraz otulina o powierzchni 47,98 ha. Celem ochrony rezerwatowej jest: 1) ochrona jedynej dobrze zachowanej w województwie warmińsko-mazurskim populacji relikтового gatunku poryblinu jeziornego *Isoëtes lacustris* w Jeziorze Długim; 2) utrzymanie istniejących stosunków wodnych warunkujących trwałość ustabilizowanych siedlisk hydrogeniczných tego terenu wraz z ich ochroną (jeziro lobeliowe, jeziora dystroficzne, zarastające jezioro eutroficzne, torfowiska wysokie i przejściowe, brzezina bagienna, łągi); 3) ochrona stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin; 4) ochrona stanowisk chronionych i rzadkich gatunków zwierząt. Rezerwat obejmuje Jezioro Długie i część terenów przyległych.

Tabela 4. Najważniejsze dane o rezerwach przyrody w gminie Łukta

Lp	Nazwa rezerwatu przyrody	Powierzchnia (ha)	Typ rezerwatu	Przedmiot ochrony
1.	Rezerwat „Wyspa Lipowa”	5,00	krajobrazowy	wyspa z występującymi na niej chronionymi gatunkami roślin i ptaków
2.	Rezerwat „Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce”	262,25	faunistyczny	stanowisko bobra (położone również na terenie gminy Miłakowo)
3.	Rezerwat „Sosny Taborskie”	95,32	leśny	starodrzew sosnowy, tzw. ekotyp taborski
4.	Rezerwat „Jezioro Długie”	348,15 (wokół północnych granic rezerwatu ustanowiona została otulina o pow. 47,98 ha)	wodny i leśny	populacja poryblinu

Źródło: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Ponadto projektowane jest utworzenie dwóch innych rezerwatów:

Rezerwat „Bobynek” - przedmiotem ochrony w projektowanym rezerwacie ma być modelowy krajobraz młodoglacjalny: moreny czołowe, ozy, bagna, jeziora rynnowe i wytopiskowe wraz z typową szatą roślinną. Teren projektowanego rezerwatu położony jest na zalesionym obszarze południowo – wschodniej części gminy, na pograniczu z gminą Gietrzwałd. Powierzchnia projektowanego rezerwatu wynosi 508,39 ha

Rezerwat „Tabórz” - projektowany rezerwat leśny znajduje się w południowej części gminy Łukta, w pobliżu istniejącego rezerwatu „Sosny Taborskie”. Podobnie jak w ustanowionym już wcześniej rezerwacie, przedmiotem ochrony ma być drzewostan z udziałem sosny ekotypu taborskiego. Powierzchnia tego rezerwatu ma wynosić 130,97 ha.

5.4. Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Łukta występuje kilka miejsc zakwalifikowanych do ochrony jako użytki ekologiczne, czyli pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk i zasobów genowych. Aktualnie jest sześć takich obiektów zlokalizowane na terenie gminy Łukta. Są to małe jeziora śródleśne:

1. „Jezioro Czarne Duże i Małe” o łącznej powierzchni 5,60 ha. (ustanowione rozporządzeniem Nr 51 Wojewody W-M z dnia 30 lipca 2009r.)
2. „Jezioro Harcerskie”, pow. 11,70 ha; (ustanowione rozporządzeniem Nr 69 Wojewody W-M z dnia 30 lipca 2009r.)
3. „Jezioro Bobrynek” o pow. 7,42 (ustanowione na podstawie rozporządzenia Nr 52 z dnia 10 lipca 2008 r.).
4. „Jezioro Mielnik” o pow.19,28ha (ustanowione rozporządzeniem Nr 51 Wojewody W-M z dnia 10 lipca 2008r.)
5. Jezioro Stawik „, o pow. 3,01ha (ustanowione na podstawie rozporządzenie Nr 54 Wojewody W-M z dnia 10 lipca 2008 roku;
6. „Piecki” o pow. 3,11 ha;(ustanowione rozporządzeniem Nr 42 Wojewody W-M z dnia 30 lipca 2009r)

(numery użytków odpowiadają numerom użytków rozmieszczonych na mapie studium)

W stosunku do użytków wprowadza się między innymi następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- umieszczania tablic reklamowych.

5.5. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych.

Na terenie gminy Łukta chroni się 23 pomniki przyrody w tym: 4 dęby: obwód ok. 600-690 cm, wysokość 25-27 m,

- 2 lipy: obwód ok. 385-400 cm, wysokość 30 m,

- 15 dębów: obwód 350-450 cm, wysokość 20-30 m,

- 1 sosna: obwód 315cm, wysokość 34m;

- 1 buk: obwód 371cm, wysokość 21m;

oraz jedną grupę z trzema dębami - obwód 350-460 cm, wysokość 22 m, i aleję przydrożną z trzydziestoma lipami - obwody 315-410, wysokość 20-25 m

Elementem dziedzictwa przyrodniczego gminy są również liczne aleje drzew (np. aleja lipowa w pobliżu miejscowości Pelnik, skupiska dębów w pobliżu Niedźwiad), w tym przydrożne aleje (np. na trasie Łukta-Worliny), charakterystyczne dla całego obszaru Warmii i Mazur. Najbardziej znanym pomnikiem przyrody w gminie jest dąb szypułkowy "Perkun" (ok. 600 lat), który znajduje się niedaleko leśniczówki Orlik w Gminie Łukta (wysokość 27m, miąższość 52m, pierśnica 2,29m)

Tabela 5. Najważniejsze dane o pomnikach przyrody w gminie Łukta

Lp.	Nr ewid.	Obiekt	Obwód cm	Wysokość m	Lokalizacja	Rok uznania
1	98	lipa drobnolistna	385	30	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Laski oddz. 284 (1961)	Rlb-16/98/52 29.12.1952 r.
2	99	dąb szypułkowy	640	25	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Laski oddz. 227 (1961)	Rlb-16/99/52 29.12.1952 r.
3	100	Lipa drobnolistna	400	30	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Laski oddz. 211 (1961)	Rlb-16/100/52 29.12.1952 r.
4	101	dąb szypułkowy	690	27	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Perkunicha oddz. 219j (1971)	Rlb-16/101/52 29.12.1952 r.
5	297	dąb szypułkowy	555	25	400m N od przystanku PKP Kozia Góra przy drodze do Głęd	Nr 297/63 25.07.1963 r.
6	544	dąb szypułkowy	450	21	m. Trojany, grunt W. Soboty	Zarz. Nr 16 Woj. Olsztyńskiego z dnia 11.02.1991 r.
7	545	dąb szypułkowy	420	21	L-ctwo Tomlak oddz. 171- N od Koziej Góryw na skraju drogi od Głęd	Zarz. Nr 16 Woj. Olsztyńskiego z dnia 11.02.1991 r.
8	546	dąb szypułkowy – 3 szt.	350-460	22	Przy drodze na N skraju osady leśnej Niedźwiady (Sarni Dół)	Zarz. Nr 16 Woj. Olsztyńskiego z dnia 11.02.1991 r.
9	622	dąb szypułkowy	620	26	skraj osady Nowaczyna od strony pół ZR Ramoty	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 1, poz. 4, 1993 r.
10	837	lipa drobnolistna – aleja 30 lip	370, 350, 370, 410, 355, 315	20-25	N-ctwo Kudypy, przy drodze 1 km SE od Pelnika, k/m. Stary Młyn	Dz. Urz. Woj. Olsztyńskiego Nr 20, poz. 202 1995 r.
11	1184	dąb szypułkowy	385	28	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 28c	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
12	1185	dąb szypułkowy	462	25	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 39h	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
13	1186	buk pospolity	371	21	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz.	Dz. Urz. Woj. WarmMaz.

					51o	Nr 134, poz.1685 2004 r.
14	1187	sosna pospolita	315	34	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 51k	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
15	1188	dąb szypułkowy	407	29	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz.51d	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
16	1189	dąb szypułkowy	420	28	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 51d	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
17	1190	dąb szypułkowy	409	29	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Śmieszny Kąt oddz. 51d	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
18	1191	dąb szypułkowy	496	33	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 58h	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
19	1192	dąb szypułkowy	415	29	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 58h	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
20	1193	dąb szypułkowy	420	29	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 58h	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
21	1194	dąb szypułkowy	410	30	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 80i	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
22	1195	dąb szypułkowy	474	31	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 103k	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.
23	1196	dąb szypułkowy	445	31	N-ctwo Stare Jabłonki, L-ctwo Pierkunicha oddz. 104f	Dz. Urz. Woj. WarmMaz. Nr 134, poz.1685 2004 r.

Źródło: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

5.6. Inne formy ochrony przyrody

Gleby chronione - obszarami podlegającymi szczególnej prawnej ochronie z mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych są gleby III klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy Łukta zajmują one 19 % powierzchni wśród użytków rolnych. Zmiana ich użytkowania w areale powyżej 0,5 ha wymaga zgody Ministra Rolnictwa.

Z mocy tej ustawy ochronie podlegają również gleby pochodzenia organicznego, mające na terenie gminy udział wśród trwałych użytków zielonych. Zmiana ich użytkowania na nierolnicze wymaga zgody Marszałka Województwa

Zlewnie chronione

Ustawa prawo wodne z 18.07.2001 r., która weszła w życie 1 stycznia 2002 r. ustanowiła zakaz wprowadzania ścieków do jezior oraz ich dopływów, jeżeli czas dopływu ścieków do jeziora byłby krótszy niż jedna doba. Zakaz ten dotyczy obiektów nowych, wybudowanych po dniu wejściu w życie ustawy.

Obszary zlewni pojezierniej obejmują prawie całą powierzchnię gminy (za wyjątkiem północnej części). Ograniczenia w gospodarowaniu na jej obszarze wynikają z konieczności ochrony jezior przed procesem degradacji oraz ochrony zbiorników wód podziemnych pozbawionych warstw izolacji. Dotyczy to w szczególności Drwęcko – Taborskiego zbiornika wód podziemnych, na obszarze którego występują mogilnik środków ochrony roślin i wysypisko w Kotkowie (obiekty nie czynne). Tereny te objęte są ochroną w ramach obszarów chronionego krajobrazu. W obowiązującym rozporządzeniu wojewody podane są zasady gospodarki przestrzennej na tym obszarze.

Ponadto rozwój w gminie infrastruktury kanalizacyjnej, która jest konsekwentnie realizowana, pozwoli na poprawę czystości rzek - dotyczy to głównie rzek pozaklasowych Łukta i Morąg.

Stanowiska archeologiczne - na terenie gminy Łukta znajduje się jedno stanowisko archeologiczne, które stanowią Lasy Taborskie na południowy wschód od wsi Prošno. Stanowisko to stanowi miejsce domniemanego założenia obronnego.

5.7. Korytarze ekologiczne

Rola korytarzy ekologicznych posiada kluczowe znaczenie w ochronie przyrody oraz krajobrazu. Korytarze ekologiczne nie są prawną formą ochrony przyrody, jednakże przeciwdziałają izolacji najcenniejszych przyrodniczo obszarów, co w konsekwencji przyczynia się do utrzymania oraz wzrostu różnorodności na poziomie ekosystemu, gatunkowym oraz genowym (stała migracja gatunków flory i fauny).

W 2005 r. na zlecenie Ministra Środowiska opracowano kompleksowy projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Głównym celem wyznaczenia sieci korytarzy migracyjnych (ekologicznych) jest przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych, umożliwienie migracji zwierząt i roślin w skali Polski i Europy oraz ochrona i odbudowa bioróżnorodności zarówno na obszarach sieci Natura 2000, jak i innych terenach o dużej wartości przyrodniczej. Projekt został rozwinięty następnie w 2011 roku (Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011).

Przy ustalaniu przebiegu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć NATURA 2000 uwzględniono wcześniejsze projekty przygotowane w Polsce, w tym przede wszystkim: projekt korytarzy ekologicznych dla dużych drapieżników autorstwa Jędrzejewskiego i in.(2004), projekt ECONET-PL (Liro 1995, 1998) oraz projekt korytarzy ekologicznych autorstwa Kiczyńskiej i Weigle (2003).

Przez teren gminy Łukta, zgodnie z projektem korytarzy ekologicznych z 2011 roku, przebiega Północny korytarz ekologiczny. Korytarz ekologiczny Lasy Taborskie GKN-12 obejmuje południowo-wschodni obszar gminy oraz Korytarz ekologiczny Dolina Pasleki KPN-12B obejmuje północno zachodni obszar gminy. Korytarz ekologiczny Lasy Taborskie częściowo pokrywa się z terenami objętymi ochroną prawną (OChK Lasów Taborskich). Korytarz ekologiczny Dolina Pasleki KPN-12B pokrywa się z obszarem Natura 2000 Dolina Pasłęki oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Pasłęki. Granica między korytarzami przebiega na terenie gminy drogą wojewódzką nr 531 następnie drogą wojewódzką nr 527.

Rys.1 Zasięg Korytarzy ekologicznych na tle gminy Łukta
(źródło: <http://mapa.korytarze.pl>)

Występowanie na terenie gminy tak ważnych powiązań przyrodniczych o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym wynika z wysokich walorów przyrodniczych tego obszaru. Obszary korytarzy w dużym stopniu pokrywają się z granicami terenów podlegających prawnej ochronie wg ustawy o ochronie przyrody m.in. z obszarem Natura 2000 oraz OChK.

Zasadne jest zachowanie i podtrzymanie trwałości powiązań ekologicznych. Istotnym działaniem w tym zakresie jest m.in. wprowadzenie zalesień, zadrzewień i zadarnień jako elementu odbudowy naturalnych powiązań ekologicznych jako uzupełnień przestrzennych w obszarach i przy granicach korytarzy w celu wzmocnienia wewnętrznej spójności całej sieci, budowa przejść dla zwierząt na drogach o dużym natężeniu ruchu (nie występują na terenie gminy Łukta), ograniczenie zabudowy ciągłej (plany miejscowe), szczególna ochrona odcinków zagrożonych (nie występują na terenie gminy Łukta).

Na terenie gminy występują również lokalne układy powiązań ekologicznych oparte na dolinach rzecznych, rynnach jeziornych, ułatwiających migracje oraz ostojach faunistycznych (lasy, zarośla i zadrzewienia śródpolne, bagna, mokradła, trzcinowiska), zapewniających schronienie i pożywienie.

5.8. Środowisko kulturowe i obszary ochrony dziedzictwa kulturowego

Gmina Łukta położona jest na terenie obszaru kulturowego – Mazur Zachodnich w strefie pogranicza z Warmią od południowego wschodu i Powiślem od Północy. Występuje tutaj znaczna ilość obiektów zabytkowych położonych w miejscowościach, zabytkowe układy ruralistyczne, oraz inne cenne świadectwa dawnych kultur. Wszystkie obiekty zabytkowe powinny być zachowane i przystosowane do nowych czasów.

Kierunkiem wszelkich działań w zakresie obiektów zabytkowych na terenie gminy Łukta powinna być ich ochrona. Działania realizujące ochronę to:

- zamieszczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy odpowiednich zaleceń dotyczących zasad ochrony zabytków,

- niezbędna ścisła współpraca władz, właścicieli oraz użytkowników obiektów zabytkowych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- zahamowanie oraz niedopuszczenie do procesów zniszczeń obiektów zabytkowych polegających na rozbiórce budynków, robotach ziemnych, wysypywaniu śmieci i tworzeniu składowisk na zabytkowych terenach zielonych, wycince starodrzewu,
- popularyzacja rodzimych tradycji, zabytków i kultury,
- adaptacja obiektów zabytkowych z zachowaniem walorów i wartości historycznych z równoczesnym realizowaniem celów edukacyjnych, poznawczych, turystycznych i naukowych,
- korzystanie z funduszy i programów unijnych.

W procesie kreowania nowych wartości kulturowych, koniecznym działaniem jest stworzenie obrazu współczesnej wsi na Warmii i Mazurach. Postuluje się nawiązywanie do tradycji w nowej architekturze budynków, to jest:

- wysokość budynków do 2 kondygnacji, z drugą kondygnacją ukrytą w dachu,
- dachy dwuspadowe, o nachyleniu połaci 30-50⁰, pokryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym w odcieniu czerwieni,
- tradycyjne ozdoby budynków, podcienia, narożne, wypustowe, zdobienie okien drzwi, okiennic oraz ganki,
- kalenice budynków mieszkalnych równoległe do ulic,
- należy zachować zabytkowe układy ruralistyczne
- nowa zabudowa powinna nawiązywać do historycznych układów nie niszcząc zabytkowych założeń wiejskich,

Wytyczne konserwatorskie

Wytyczne konserwatorskie dla wsi postulowanych do objęcia ochroną historycznego układu wsi

Należy zachować historyczne układy ruralistyczne we wsiach: Dąg, Florczaki, Głędy, Komorowo Kotkowo, Łukta, Molza, Mostkowo, Pelnik, Plichta, Tabórz, Worliny, Wynki ze względu na znaczną liczbę cennych obiektów budownictwa wiejskiego wpisanych do ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie, zabytkowych układów zabudowy wsi oraz charakterystycznego otoczenia krajobrazowego.

We wskazanych wsiach należy wyznaczyć strefy ochrony historycznego układu wsi w obrębie, których powinien obowiązywać priorytet wymagań konserwatorskich nad prowadzoną działalnością inwestycyjną. Strefa ta obejmuje obszar podlegający rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy. Wymóg uzgodnień wszelkich projektów realizacyjnych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Olsztynie (Delegatura w Elblągu).

Na terenie objętym strefą obowiązują następujące zasady zagospodarowania:

1. Ochrona historycznej kompozycji wsi.
2. Ochrona historycznego układu ulic/traktów i placów
3. Ochrona historycznych podziałów parcelacyjnych.
4. Zachowanie osi kompozycyjnych i powiązań widokowych.
5. Ochrona zabytkowych cmentarzy.
6. Ochrona historycznej skali oraz sposobu zabudowy działek.
7. Wszelkie inwestycje budowlane oraz działania mogące wpłynąć na wygląd zespołu zabudowy miejscowości, wygląd obiektów historycznych, mogące naruszyć ich ekspozycje (w tym montaż wszelkiego rodzaju urządzeń technicznych, tablic, reklam) wymagają uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

8. Dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołów i obiektów oraz eliminacja funkcji uciążliwych.
9. Nawiązanie w nowej zabudowie do zasad historycznej kompozycji, zastosowanie tradycyjnych materiałów. Obowiązuje również zasada ochrony ekspozycji historycznej zabudowy i poszczególnych budynków historycznych. Formy współczesne powinny harmonizować z istniejącym układem przestrzennym i nawiązywać do lokalnej tradycji architektonicznej w zakresie: gabarytów (do 2 kondygnacji z drugą ukrytą w dachu), bryły, skali, użytych materiałów, podziałów architektonicznych elewacji, kształtu dachu (dwuspadowe o spadkach od 30 do 50⁰, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówko podobnym w odcieniu czerwieni). Projektowaną zabudowę uzupełniającą należy lokalizować na terenie dawnych siedlisk.

Wytyczne konserwatorskie dla indywidualnych budynków objętych ochroną konserwatorską wpisanych do rejestru zabytków Wojewódzkiego konserwatora Zabytków

1. Zachowanie istniejącego detalu architektonicznego.
2. Utrzymanie kolorystyki elewacji typowej dla regionu.
3. Zachowanie tradycyjnych materiałów.
4. Zachowanie formy, kształtu, kąta nachylenia oraz pokrycia połaci dachów.
5. Zachowanie pierwotnej ilości i kształtu ościeży otworów drzwiowych zewnętrznych i otworów okiennych.
6. Zachowanie pierwotnej stolarki okiennej i drzwiowej lub jej odtworzenie.
7. Zakazuje się wyburzania, nadbudowy, przebudowy, rozbudowy obiektów historycznych (zmian formy dachów i rodzaju pokrycia dachowego, zmian w obrębie elewacji nie wynikających z ustaleń zdobytych na podstawie odrębnych wytycznych konserwatorskich.
8. W odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ich otoczenia (np. w postaci zieleni) mają zastosowanie przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wszelkie inwestycje budowlane oraz działania mogące wpłynąć na ich wygląd (w tym montaż wszelkich urządzeń technicznych, tablic i reklam) wymagają uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wytyczne konserwatorskie ochrony archeologicznej

1. Stanowiska typu „A”
Strefa bezwzględnej ochrony relikwów archeologicznych obejmuje obszary, na których występują stanowiska archeologiczne wpisane do Rejestru zabytków archeologicznych. Obowiązuje tu całkowity zakaz jakiegokolwiek ingerencji w strukturę ich nawarstwień zaś opieka powinna sprowadzać się do prac pielęgnacyjnych po uzyskaniu pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Także stanowiska o własnej formie krajobrazowej (np. grodziska, kurhany, wały, groble) widoczne w terenie wymagają bezwzględnego zachowania.
2. Stanowiska typu „B”
Stanowiska, których zainwestowanie wymaga prowadzenia ratowniczych badań archeologicznych poprzedzających inwestycję są to obiekty płaskie duże (osady, cmentarzyska, obozowiska) zewidencjonowane na obszarach AZP.
3. Stanowiska typu „C”
Stanowiska, których zainwestowanie wymaga realizacji inwestycji pod nadzorem archeologicznym to obiekty płaskie małe tzw. ślady osadnictwa, zewidencjonowane na obszarach AZP.
4. W bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk archeologicznych w przypadku inwestowania należy prowadzić obserwację archeologiczną.

5. Ochrona archeologiczna obejmuje także obszar nie rozpoznany pod względem archeologicznym (brak w archiwum WUOZ w Olsztynie), są to trzy obszary AZP 22-57, 23-56, 23-57. Działalność inwestycyjna na tych obszarach powinna być poprzedzona badaniami archeologicznymi.
6. Na wszelkiego rodzaju badania archeologiczne należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wytyczne konserwatorskie ochrony terenów zieleni oraz krajobrazu kulturowego

1. Obowiązuje pełna ochrona zabytkowej zieleni w postaci alei przydrożnych zieleni zorganizowanej na cmentarzach i terenach przykościelnych.
2. Zakazuje się wycinki drzew alei przydrożnych zieleni zorganizowanej na cmentarzach i terenach przykościelnych bez uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Olsztynie (za wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi mienia).
3. Zakazuje się realizacji inwestycji budowlanych i działań mogących wpłynąć na zmianę wyglądu krajobrazu kulturowego.

Wszelkie zmiany powinny uwzględniać analizę skutków dla krajobrazu i panoramy miejscowości

6. Zewnętrzne i wewnętrzne zagrożenia środowiska przyrodniczego

Jakość wód podziemnych

Szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenie są warstwy wodonośne we wschodniej, częściowo środkowej i południowej części gminy – wchodzących w skład Drwęcko – Taborskiego zbiornika wód podziemnych bez izolacji do użytkowego poziomu wodonośnego, obejmującego znaczne powierzchnie terenu gminy. Odmienna sytuacja przedstawia się w północnej części gminy. Wody podziemne w tych częściach gminy są izolowane od powierzchni terenu utworami trudno przepuszczalnymi i nie ma, jak w pierwszym przypadku, takiego niebezpieczeństwa zmiany chemizmu wód. Na pozostałym terenie gminy izolacja do warstw wodonośnych jest zróżnicowana, lokalnie może być słaba i nieciągła (zagrożeniem jest infiltracja zanieczyszczeń z powierzchni terenu i w konsekwencji skażenie wód).

Północna granica gminy (nad msc. Florczaki) styka się z GZWP nr 207 – Zbiornik między morenowy Morąg. Na tym terenie należy przestrzegać przepisów prawa odnoszących się do wód podziemnych tych terenach przeciwwskazane jest: składowanie odpadów, składowanie w terenie otwartym środków chemicznych (nawozów i ochrony roślin) i opakowań po tych środkach, stosowanie chemicznych środków toksycznych w gospodarce rolnej i leśnej, wprowadzanie ścieków do gruntu, nawożenie użytków rolnych gnojowicą. W użytkowaniu tego terenu należy preferować: wielofunkcyjną gospodarkę leśną, rolnictwo tradycyjne bez form gnojowicowych, uporządkowaną gospodarkę ściekową.

Niezbędne są działania porządkujące gospodarkę wodno-ściekową w miejscowościach w celu zabezpieczenia warstw wodonośnych o słabej izolacji przed dopływem zanieczyszczeń. Istotne jest przestrzeganie zasady, że realizacja wodociągu (dla wsi nie zwodociągowanych) na tych obszarach winna być równoległa z kanalizacją sanitarną. Przyszłościowy stan czystości użytkowych poziomów wód podziemnych na prawie całym obszarze gminy będzie w dużej mierze zależał od eksploatacji ujęć studziennych oraz od stanu czystości lokalnych wód powierzchniowych i ich zlewni. Warstwy wodonośne są narażone na zanieczyszczenie z dwóch powodów: z powodu braku izolacji z utworów trudno przepuszczalnych od powierzchni ziemi oraz z uwagi na istniejące powiązania hydrologiczne wód powierzchniowych z wodami podziemnymi.

Na terenach bez izolacji lub o izolacji nieciągłej znajdują się złoża kruszywa eksploatowane, udokumentowane oraz tereny spodziewanego występowania złóż. Możliwość eksploatacji nowych złóż kruszywa musi wynikać z pozytywnych ekspertyz dopuszczających możliwość wydobycia z ograniczeniem głębokości do minimum 1,0 m powyżej stabilizacji lustra wody. Eksploatację złóż należy poprzedzić ekspertyzami (raportem), które określą warunki wydobycia, oddziaływanie na obszary sąsiadujące oraz wskażą możliwości zabezpieczenia pobliskich terenów przed uciążliwościami eksploatacji. Teren poeksploatacyjny należy zrehabilitować w kierunku rolno - leśnym.

Na terenie gminy nie występują problemy eksploatacyjne związane z poborem i uzdatnianiem wody.

Jakość wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe są elementem środowiska poddawanych największym zmianom. Obszary zlewni pojeziernej obejmują prawie całą powierzchnię gminy (oprócz północnej części). Ograniczenia w gospodarowaniu na jej obszarze wynikają z konieczności ochrony jezior przed procesem degradacji. Tereny te objęte są różnymi formami ochrony m.in. jako obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne. W obowiązujących rozporządzeniach wojewody podane są zasady gospodarki przestrzennej na tych obszarach.

Do jezior o silnie zakłóconym środowisku zalicza się jezioro m.in. Marąg. Stan czystości rzeki Pasłęki również nie jest zadowalający.

Stan czystości wód powierzchniowych na terenie gminy nie jest zbyt dobrze rozpoznany. Wg badań WIOŚ przeprowadzonych w 2015 r. stan czystości rzeki Marąg pod względem ilości elementów fizykochemicznych (zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) i hydromorfologicznych, klasyfikował ją w II klasie czystości. Pod względem ilości elementów biologicznych rzeka Marąg klasyfikowana jest w III klasie. Rzeka Łukta prowadziła wody nie odpowiadające normatywom.

Wg badań WIOŚ z 2015 roku (badania prowadzone w kilku odcinkach) dotyczących oceny jakości jednolitych części wód powierzchniowych rzek, Pasłęka posiada klasy czystości:

Pasłęka do wypływu z jeziora Sarag:

pod względem ilości elementów fizykochemicznych – II klasa; pod względem ilości elementów hydromorfologicznych – II klasa; pod względem ilości elementów biologicznych – III klasa

Pasłęka od Marąga do Drwęcy Warmińskiej bez Drwęcy Warmińskiej:

pod względem ilości elementów fizykochemicznych – II klasa; pod względem ilości elementów hydromorfologicznych – I klasa; pod względem ilości elementów biologicznych – II klasa

Pasłęka od Drwęcy Warmińskiej do wpływu do zb. Pierzchały:

pod względem ilości elementów fizykochemicznych – II klasa; pod względem ilości elementów hydromorfologicznych – II klasa; pod względem ilości elementów biologicznych – I klasa

Pasłęka od wypływu ze zb. Pierzchały do ujścia:

pod względem ilości elementów fizykochemicznych – II klasa; pod względem ilości elementów hydromorfologicznych – II klasa; pod względem ilości elementów biologicznych – IV klasa

Największym punktowym źródłem zanieczyszczeń rzeki są ścieki odprowadzane bezpośrednio z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni w Braniewie. Ponadto, dodatkowy ładunek zanieczyszczeń, wnoszony jest za pośrednictwem licznych dopływów. Rzeka Pasłęka niemal w całości jest rezerwatem. Stan czystości wód rzeki Pasłęki jest bardzo istotny dla

zachowania najciekawszych elementów środowiska i biologicznej różnorodności, stanowiącej o atrakcyjności obszaru jej zlewni.

Stan czystości wód stojących został określony w oparciu o badania prowadzone przez WIOŚ w latach 1985 – 2003, w roku 2013 badane było jezioro Isąg. Niestety wyniki z tych badań są bardzo ubogie ponieważ zostały przebadane w tym okresie zaledwie trzy jeziora, położone na terenie gminy: Moraąg, Isąg i Gil oraz jezioro położone na granicy gmin Łukta i Ostróda – jezioro Szelaąg Wielki.

Wody jeziora Moraąg uległy poprawie po 2003 r. Zaklasyfikowano je do II klasy czystości, a w latach osiemdziesiątych jezioro to zaliczano do pozaklasowych (spływające latami ścieki z Zakładu Rolnego w Koziej Górze). Wg badań w 2013 roku wód jeziora Isąg stwierdzono, że stan wód jeziora nie uległ poprawie i nadal znajdują się one w III klasie. Możliwe jest, że rzeka Pasłęka uchodząca do jeziora może mieć ujemne oddziaływanie na stan tego akwenu.

W celu ochrony środowiska wodnego powinno się kanalizować zabudowę (mieszkalną, rekreacyjną i inną w obrębie której powstają ścieki) i włączać ją w gminny system oczyszczania ścieków. Podstawowym odbiornikiem oczyszczonych ścieków powinny być istniejące oczyszczalnie ścieków.

Powinno się też minimalizować dopływy substancji biogenych i organicznych z pól. Realizować to można poprzez utrzymywanie i tworzenie wzdłuż brzegów wód (szczególnie jezior) stref ochronnych z trwałej zieleni, a także budowę buforowych zbiorników wodnych na dopływach jezior.

Brzegi rzek, jezior i innych zbiorników wodnych znajdujących się w granicach gminy należy chronić przed nadmiernym zagospodarowaniem poprzez lokalizowanie nowej zabudowy poza nieprzekraczalnymi liniami zabudowy odległości 100m od linii brzegowej zbiorników wodnych. Sugeruje się stosowanie pasów zieleni fitomelioracyjnej, rekreacyjnej i zieleni o innych funkcjach. Ma to na celu ochronę flory i fauny, zachowanie dostępu do wody dziko występującym zwierzętom.

Jakość powietrza atmosferycznego

Do niekorzystnych zjawisk związanych z zanieczyszczeniem powietrza zalicza się: emisję pochodzącą ze źródeł punktowych, tzw. niska emisja (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych), oraz emisję zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie czy lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp., emisję ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi, parkingi).

Na stan jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Łukta mają wpływ zanieczyszczenia pochodzące: z energetycznego spalania paliw - (główne zanieczyszczenia: pył, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenki dwutlenek węgla); ze środków transportu kołowego (zanieczyszczenia: tlenki azotu, węglowodory, tlenek węgla, pył, ołów); z procesów. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy jest niska emisja. Niewątpliwym problemem jest spalanie w domowych piecach odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i tekstyliów. Ograniczenie emisji z procesów spalania paliw umożliwi: rozbudowa sieci gazowej, w tym kontynuacja zmiany systemu ogrzewania z węglowego na piecowe, elektryczne lub olejowe; zakładanie indywidualnych liczników ciepła; wdrażanie zamiany wyeksploatowanych nieefektywnych kotłów. Stężenia zanieczyszczeń charakteryzuje zmienność sezonowa, związana z warunkami klimatycznymi, a przede wszystkim niska temperatura, niewielkie opady atmosferyczne oraz słaby wiatr.

W stosowanych systemach grzewczych zaleca się unikać paliwa zanieczyszczonego, w tym głównie węgla kamiennego i brunatnego oraz koksu. W celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza należy stopniowo modernizować niesprawne urządzenia grzewcze lub zastępować je nowymi. Do celów grzewczych korzystne jest wykorzystywanie paliw o niskim zasilaniu i proekologicznych źródeł energii. Na stan powietrza mają również wpływ zanieczyszczenia związane z ruchem komunikacyjnym, a zwłaszcza zły stan pojazdów, zła eksploatacja.

Jakość gleb

Zagrożeniem dla wierzchniej warstwy powierzchni ziemi są erozja, różnego rodzaju odpady i chemizacja rolnictwa, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Negatywny wpływ na powierzchnię ziemi może mieć również postępująca urbanizacja i osadnictwo, między innymi ze względu na zmianę sposobu użytkowania gleby, powstawanie odpadów, gruz budowlany, z nawierzchni dróg, odpady budowlane, odpady poeksploatacyjne surowców skalnych, opakowania metalowe, szklane, ceramiczne i z tworzyw sztucznych, odpady z gospodarstw wiejskich, wytwarzanie ścieków.

Główne zagrożenia gleb to:

- degradacja chemiczna (niewłaściwe stosowanie nawozów mineralnych i pestycydów) oraz zakwaszenie gleb,
- degradacja fizyczna (związana z działalnością górniczą, mechanizacją rolnictwa, erozją, pracami budowlanymi),
- degradacja przez niewłaściwą meliorację: jednostronne osuszanie oczek śródpolnych, odwadnianie gruntów, brak możliwości retencjonowania wody (szczególnie jest to dotkliwe w odniesieniu do ważnych przyrodniczo kompleksów gleb hydrogeniczych, skrajnie niekorzystne zabiegi to próby osuszania torfowisk)
- intensyfikacja użytkowania rolniczego i zagospodarowania turystycznego.

Normy w zakresie jakości gleby i jakości ziemi określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395).

Klimat akustyczny

Największe zagrożenie środowiska hałasem powoduje zazwyczaj przemysł i komunikacja, w stopniu niewielkim hałas komunalny. Hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych, hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego, hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej. Pewne lokalne uciążliwości w tym zakresie mogą wynikać z funkcjonowania istniejących zakładów przemysłowych oraz usługowych. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych poziomy dźwięku osiągają wartości od 50 dB (mało uciążliwe) do 90 dB (bardzo uciążliwe).

Hałas komunikacyjny należy do i najbardziej uciążliwych i najpowszechniejszych źródeł hałasu. W celu ograniczenia uciążliwości wynikających z nadmiernego hałasu komunikacyjnego należy przede wszystkim: utrzymywać dobrą nawierzchnię dróg i ulic, dobrą organizację ruchu itp. Źródła hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Łukta są związane przede wszystkim z eksploatacją systemu dróg kołowych. Na terenie gminy Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie nie dokonywał pomiaru hałasu.

Wśród najważniejszych ciągów komunikacyjnych, które przebiegają przez gminę, należy wskazać drogi wojewódzkie nr 527, 530 i 531. Na uciążliwość hałasu w ciągach drogowych wpływa głównie nieodpowiedni stan nawierzchni dróg, wzrastający udział samochodów ciężarowych w ruchu, niezadowolający stan techniczny pojazdów, brak ekranów dźwiękochłonnych izolujących otoczenie dróg tranzytowych, przekraczanie dopuszczalnej ładowności.

Na obszarze gminy Łukta, na podstawie Uchwały Nr VII/62/2011 Rady Powiatu w Ostródzie z dnia 06.07.2011 r., wprowadzono zakaz używania jednostek pływających o napędzie spalinowym na jeziorach powiatu ostródzkiego. Na terenie gminy Łukta zakaz dotyczy m.in. jezior Marąg, Gil, Ruskie Jezioro, Łoby, Tabórz.

Pole elektromagnetyczne

Promieniowanie niejonizujące związane jest z występowaniem pól elektromagnetycznych. Do głównych źródeł powstawania pól elektromagnetycznych należą: linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe, obiekty radiokomunikacyjne w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiolokacyjne. Na terenie gminy stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej znajdują się w ciągu głównych szlaków komunikacyjnych oraz głównych miejscowościach gminy.

Na terenie gminy Łukta najpoważniejszym źródłem promieniowania elektromagnetycznego są napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110kV i wyższym, stacje bazowe telefonii komórkowej. Przez obszar gminy Łukta (północno-wschodnia część) przechodzi linia wysokich napięć.

Jednym ze źródeł promieniowania niejonizującego są stacje nadawcze radiowe i telewizyjne. Na terenie gminy brak jest tego typu urządzeń.

Rolnictwo

Teren gminy Łukta jest użytkowany rolniczo w formie użytków rolnych, łąk, pastwisk oraz gruntów ornych. Rolnictwo stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Efektem intensywnych metod uprawy roślin, nieuregulowanej gospodarki wodno-ściekowej, niezrównoważonego i nieodpowiedniego nawożenia gleb nawozami, przy uwzględnieniu dobrej przepuszczalności gruntów może być spływ nadmiernej ilości pierwiastków biogenych do wód gruntowych przyczyniając się do eutrofizacji wód powierzchniowych. Największym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego a szczególnie gleb, wód powierzchniowych i podziemnych a także atmosfery są zrzuty ścieków ze źródeł punktowych oraz rolnictwo prowadzone sprzecznie z zasadami Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych. Niewłaściwie prowadzona działalność rolnicza może prowadzić do: likwidacji zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, erozji oraz degradacji gleb, zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, skażenia gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, eutrofizacji zbiorników wodnych.

Gospodarka komunalna

Na terenie gminy ścieki zbierane są kanalizacją sanitarną od około 75% mieszkańców gminy. Zebrane kanalizacją sanitarną ścieki są oczyszczane w gminnej oczyszczalni w Łukcie. Oczyszczalnia w Łukcie przyjmuje ścieki nie tylko bytowo – gospodarcze, ale również ścieki poprodukcyjne z przetwórstwa rolno – spożywczego, które jest rozwinięte w miejscowości gminnej. Oczyszczalnia w Łukcie to zbiorcza oczyszczalnia ścieków komunalnych o projektowanej maksymalnej wydajności 14 999 RLM (msc. Łukta). Jest to biologiczno-chemiczna oczyszczalnia

ścieków o przepustowości $Q = 750 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Praca oczyszczalni wykazuje dobre efekty redukcji zanieczyszczeń w ściekach.

Na terenie gminy istniejąca sieć wodociągowa ma łączną długość 103,9 km. Wg stanu na 31.12.2015 r. 3 889 osób korzystało z wodociągów, tj. 86,2% ogółu mieszkańców.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 119,7 km. Wg stanu na 31.12.2015 r. 3 614 osób korzystało z kanalizacji sanitarnej, tj. 80,1% ogółu mieszkańców. Ponadto na terenie gminy funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków, oczyszczające ścieki głównie z budownictwa jednorodzinne. Należy wskazać, że liczba oczyszczalni przydomowych systematycznie z roku na rok wzrasta. Nadal, zwłaszcza w zabudowie indywidualnej, systemem gromadzenia ścieków są zbiorniki bezodpływowe, które są najczęściej w bardzo złym stanie technicznym.

Zagrożenia płynące z funkcjonującej gospodarki wodno-ściekowej bezpośrednio wpływają na stan środowiska glebowego oraz na wody powierzchniowe i podziemne.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku „Prawo wodne” wyodrębnia dział IV dotyczący zarządzania ryzykiem powodziowym i przeciwdziałaniu skutkom suszy. Zgodnie z Art. 163 ust 1 ww. ustawy „Ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej”.

Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym (art. 163 ust. 5). W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się między innymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o warunkach zabudowy (§166 ust. 1 pkt 1). Projekty tych dokumentów wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Uzgodnienia Wody Polskie dokonują w drodze decyzji, w której określa się wymagania lub warunki dla planowanej zabudowy i planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.

W granicach gminy Łukta wyznacza się obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Pasłęki, na których mają zastosowanie przepisy prawa wodnego. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Pasłęki zostały wyznaczone w oparciu o opracowanie pt: „Wyznaczanie granic obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych - etap II Pasłęka”, które powstało na zlecenie dyrektora RZGW Gdańsk i jest częścią Studium Ochrony Przeciwpowodziowej Regionu Wodnego.

Na terenie gminy Łukta prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi od rzeki Pasłęki jest średnie i wynosi raz na 100 lat.

Na odcinku w granicach gminy Łukta woda mieści się w większości w obrębie koryta. Można zatem stwierdzić, iż zagrożenie powodziowe w tym obszarze jest niewielkie. Niewielkie zagrożenie na tym odcinku wynika z tego, iż Pasłęka na znacznej długości płynie w głębokich dolinach erozyjnych o charakterze wąwozów. Można przypuszczać, iż na obszarze gminy Łukta występuje małe prawdopodobieństwo:

- podtopieniami; podtopienia mogą wystąpić w następstwie spływów z obszarów wysoczyznowych spowodowanych intensywnymi opadami lub gwałtownymi roztopami;
- erozją wodną gruntów na stokach o dużym nachyleniu i na skarpach; występowanie ww. zjawiska związane jest ze strefą stokową wysoczyzn oraz ze strefami zbocznych dolin; jego natężenie może potęgować niewłaściwie prowadzona gospodarka rolna.

Obszary położone w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Pasłęki muszą spełniać warunki określone w ustawie Prawo wodne. Zgodnie z ustawą Prawo wodne, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zakazuje się między innymi:

1. Gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w szczególności ich składowania;
2. Spławiania do wód śniegu wywożonego z terenów zanieczyszczonych, w szczególności z centrów miast, terenów przemysłowych, terenów składowych, baz transportowych, dróg o dużym natężeniu ruchu wraz z parkingami, oraz jego składowania na terenach położonych między wałem przeciwpowodziowym a linią brzegu wód lub w odległości mniejszej niż 50 m od linii brzegu wód;
3. Lokalizowania nowych cmentarzy, w tym lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego.

Wyrażenie zgody na lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych cmentarzy następuje w decyzji, o której mowa w art. 166 ochrona ludności i mienia przed powodzią ust. 5.;

4. W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych w tym:
 - a) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych (nie dotyczy przejeżdżania rowerem);
 - b) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;
 - c) prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzenia darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków;
 - d) wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie;
 - e) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału;Powyższych zakazów nie stosuje się do robót związanych z utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych. Jeżeli nie wpłynie to na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od w/w zakazów.

W celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, nakazać usunięcie drzew lub krzewów na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Za szkody powstałe na skutek wydania ww. decyzji, nie przysługuje odszkodowanie.

7. Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy ustala się możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii zgodnie z ustawą OZE.

Lokalizacja odnawialnych źródeł energii możliwa jest po przeprowadzeniu badań niezbędnych do określenia wpływu tych inwestycji na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego oraz istniejące formy ochrony przyrody. Dotyczy to siłowni wiatrowych i elektrowni wodnych. Przeprowadzenie tych analiz powinno odbywać się z uwzględnieniem aktualnych wyników badań określających wpływ urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Celem Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej przyjętej przez Radę Ministrów we wrześniu 2000 r., Polityki Energetycznej Polski do 2025 r., przyjętej przez Radę Ministrów 4 stycznia 2005 r. oraz przyjętej również przez Radę Ministrów w 2003 roku Polityki Klimatycznej Polski – Strategie redukcji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020., jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 r. i do 14% w 2020 roku. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) ułatwi przede wszystkim osiągnięcie założonych w polityce ekologicznej celów w zakresie obniżenia emisji zanieczyszczeń odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne oraz substancji zakwaszających.

Gmina Łukta położona jest w III strefie energetycznej wiatru, którą określa się jako korzystną do wykorzystania siły wiatru jako alternatywnego źródła energii. Elektrownie wiatrowe należą do tzw. czystych (bez-emisyjnych) źródeł wytwarzania energii elektrycznej, a co za tym idzie ich zastosowanie zmniejsza negatywne oddziaływanie sektora wytwarzania energii na środowisko. Realizacja projektów wiatrowych jest zatem działaniem z zakresu ochrony klimatu, ochrony powietrza i ochrony gleby, a te elementy oddziałują bezpośrednio na populację roślin i zwierząt. Wykorzystanie elektrowni wiatrowych do produkcji energii ma zdecydowanie mniejszy wpływ na środowisko niż wykorzystanie innych źródeł wytwarzania energii (konwencjonalnych, a nawet niektórych technologii odnawialnych). Prawdopodobnie zlokalizowane i rozmieszczone elektrownie wiatrowe nie mają znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na awifaunę. Niestety obecnie obowiązująca ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. z 2016r poz.961 ze zm.) praktycznie wyeliminowała możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych. Może to spowodować wzrost zanieczyszczeń odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne oraz substancji zakwaszających.

Na terenie gminy wszystkie rzeki o większych przepływach, na których można by realizować elektrownie wodne stanowią korytarze ekologiczne o znaczeniu europejskim, a rzeka Pasłęka jest dodatkowo rezerwatem przyrody. W związku z powyższym nie przewiduje się na terenie gminy lokalizacji elektrowni wodnych, ponieważ, przegrodzenie korytarza ekologicznego może mieć negatywne skutki dla środowiska, których kompensacja przewyższy wartość uzyskaną z lokalizacji tego przedsięwzięcia.

Lokalizowanie na terenie gminy farm ogniw fotowoltaicznych może być realizowane na terenach przewidzianych w planach miejscowych pod produkcję, bazy i przemysł, oraz na terenach rolnych zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i przepisami odrębnymi (w tym prawo budowlane). Przed lokalizacją ogniw fotowoltaicznych należy wykonać badania geologiczne na obecność warstwy izolacyjnej od poziomu wodonośnego. W przypadku braku izolacji wyklucza się lokalizację farm ogniw fotowoltaicznych.

Spodziewane wody geotermalne mogą mieć temperaturę maksymalnie do około 45 - 50° i ich ewentualne wykorzystanie do ogrzewania prawdopodobnie wymagać będzie zastosowania pomp ciepłych.

8. Przemiany środowiska

Na obszarze gminy nie występują obecnie tereny świadczące o permanentnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko, które doprowadziłyby do degradacji terenu.

Regeneracja rozumiana jest jako powrót do stanu przed wystąpieniem niekorzystnych oddziaływań na środowisko i odbywa się m.in. dzięki procesowi sukcesji i rozprzestrzeniania się gatunków. Czynnikiem wpływającym na odporność środowiska na degradację i możliwości do regeneracji są m.in. zróżnicowanie gatunkowe szaty roślinnej, odległość od źródeł niekorzystnych oddziaływań, intensywność czynników zewnętrznych oraz charakter użytkowania terenu. Jakość środowiska przyrodniczego omawianego obszaru jest poprawna, jednocześnie jednak podlega niekorzystnym oddziaływaniom. Obszar gminy posiada obecnie odpowiednią odporność i potencjalną możliwość samoregulacji systemu. Jednak zachowanie tych możliwości samoregulacyjnych uzależnione jest od sposobu gospodarowania agrosystemami i aktywnego zachowywania wartości środowiska przyrodniczego oraz od odpowiedniego jego kształtowania.

Najwyższą odpornością na degradację i zdolnością do regeneracji cechują się tereny leśne, a także łąki w dolinach cieków. Są to miejsca najbardziej zróżnicowane gatunkowo. Tereny te posiadają połączenia ekologiczne z innymi przyrodniczo cennymi terenami znajdującymi się poza granicami gminy.

Mniejszą odpornością cechują się tereny antropogenicznie przekształcone, a więc obszary zabudowane oraz zbiorowiska upraw polowych. Cechą ekosystemu rolnego jest ujednoczenie struktury gatunkowej roślin oraz występowanie roślin segetalnych (chwastów) konkurujących z roślinami uprawnymi. Za sprawą tego środowisko takie posiada obniżoną odporność na degradację. Agrocenozę cechuje niewielkie zróżnicowanie biologiczne.

Najbardziej podatnym na degradację elementem środowiska są wody powierzchniowe znajdujące się pod presją antropogeniczną. Przedostają się do nich zanieczyszczenia spływające z pól uprawnych, które prowadzą do eutrofizacji wód. Ponadto źródłem zanieczyszczenia są niekontrolowane zrzuty ścieków z nieszczelnych i przelewających się szamb.

Na zdolność regeneracji środowiska wpływ ma duża ilość powierzchni terenów biologicznie czynnych i terenów umożliwiających wzrost roślin. Lasy oraz ciągi ekologiczne wzdłuż cieków zapewniają przemieszczanie się gatunków i zasilanie obszaru w elementy biotyczne również z terenów przyległych. Pozytywny wpływ na możliwość przemieszczania się gatunków ma brak większych barier terenowych (np. zwartej zabudowy).

9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zmiany studium gminy

W przypadku braku realizacji projektu studium środowisko przyrodnicze będzie poddawane modyfikacjom i przemianom głównie w wyniku czynników antropogenicznych, ponieważ przemiany naturalne środowiska zachodzą bardzo wolno i okres kilku, czy kilkunastu lat nie jest możliwy do zidentyfikowania przemian. Z kolei czynniki antropogeniczne mogą doprowadzić często do niekorzystnych zmian w środowisku przyrodniczym. Poniżej wymienione zmiany w środowisku przyrodniczym, które mogą nastąpić w przypadku braku niniejszego dokumentu:

- W okresie od uchwalenia obowiązującego studium wprowadzono nowe regulacje dla istniejących form ochrony przyrody na terenie gminy, a w obowiązującym studium nie są one objęte ochroną;

- W studium ustanowione są rygory i zakazy wynikające z obecnie obowiązujących przepisów, które muszą być przestrzegane przy opracowaniu planów miejscowych
- Studium określa politykę przestrzenną gminy w zakresie odnawialnych źródeł energii, w tym elektrowni wiatrowych i innych źródeł energii odnawialnej zgodnie z prawem energetycznym oraz ustawą o ochronie przyrody.
- Zasada przyjęta koncentracji zabudowy w istniejących jednostkach osadniczych, na terenach uzbrojonych w infrastrukturę techniczną i społeczną lub projektowanych do uzbrojenia

Zadaniem studium gminy jest określenie kierunków zagospodarowania oraz zasad polityki przestrzennej. Zasady te muszą być respektowane w planach miejscowych. Znaczna ilość terenów objętych ochroną wymusza prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o tereny już zurbanizowane w celu zabezpieczenia ciągłości terenów chronionych.

Przewiduje się, iż nie podjęcie działań określonych w projekcie Studium może spowodować następujące zmiany istniejącego stanu środowiska:

- Fragmentację korytarzy ekologicznych, którym studium zabezpiecza ciągłość przez wyznaczenie kierunków rozwoju poza tymi elementami;
- Realizacja kierunków zagospodarowania przestrzennego zgodnie z rygorami zawartymi w rozporządzeniach na obszarach chronionych jest działaniem z zakresu ochrony przyrody, co działa bezpośrednio na populacje roślin i zwierząt, równowagę przyrodniczą oraz bioróżnorodność;

Na terenie gminy występuje znaczna ilość obiektów zabytkowych położonych w miejscowościach, zabytkowe układy ruralistyczne, oraz inne cenne świadectwa dawnych kultur. Studium podkreśla znaczenie i wartość zasobów kulturowych, postuluje aby wszystkie obiekty zabytkowe zachować i przystosować do nowych czasów. Przedstawia szereg wytycznych dotyczących ochrony różnych form zabytkowych. Ustalenia te będą również źródłem zasad ochrony zabytków m.in. przy sporządzaniu w przyszłości planów miejscowych. Brak tych zapisów mógłby powodować zaniedbanie wartości i zasobów kulturowych oraz dysharmonię krajobrazu kulturowego spowodowanego wprowadzeniem zabudowy o innych wartościach architektonicznych.

10. Rozwiązania studium gminy i ich oddziaływanie na środowisko

Analiza uwarunkowań rozwoju gminy pozwoliła na wyodrębnienie na jej obszarze trzech podstawowych jednostek strukturalnych „TR”, „T” i „O”. Różnią się one głównie uwarunkowaniami przyrodniczymi oraz predyspozycjami obszaru do rozwoju funkcji gospodarczych i kierunkami polityki przestrzennej. Zastosowane na rysunku studium gminy symbole literowe oznaczają dominujące funkcje wyodrębnionych terenów, zabudowy skupionej, jednostek osadniczych, które obejmują istniejącą zabudowę oraz projektowany ich rozwój przestrzenny. Stanowi on funkcjonalną całość jednostki osadniczej powiązaną komunikacyjnie oraz systemami infrastruktury technicznej.

Przyjęto zasadę dla wszystkich wyznaczonych kierunków rozwoju, że zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi nowa zabudowa w sąsiedztwie jezior, zbiorników wodnych i cieków, może być realizowana poza 100m nieprzekraczalną linią zabudowy od linii brzegowej.

W związku z tym, że miejscowości posiadające opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego mają ustalone różne rodzaje zabudowy, które można określić jako zabudowę wielofunkcyjną, w studium funkcja tych miejscowości będzie oznaczona symbolem „**WP**”. Większość planów obejmuje tereny wokół jezior dlatego ich główną funkcją jest turystyka i rekreacja. Plany te obejmują także istniejącą zabudowę mieszkalno – usługową.

„**WP**” – zabudowa wielofunkcyjna jednostki osadniczej, której rozwój i zasady realizacji zabudowy określone są w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

„**MU**” - zabudowa mieszkalno-usługowa – na terenach oznaczonych tym symbolem przyjmuje się istniejącą zabudowę i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach, zabudowy mieszkalnej, usługowej związanej z obsługą ludności, pensjonatów, moteli, zajazdów, przy drogach publicznych oraz nieuciążliwych zakładów rzemieślniczych (uciążliwość obiektów nie wykracza poza teren działki). Na terenach tych wszystkie funkcje muszą być podporządkowane nadrzędnej, którą jest zabudowa mieszkalna. Projektowany kierunek rozwoju z racji zabudowy mieszkalnej nie może mieć inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na środowisko

„**MUW**”- zabudowa wielofunkcyjna – tereny oznaczone tym symbolem odnoszą się głównie do ośrodków obsługi gminy tj. miejscowości Florczaki, Mostkowo, (obejmują w nich istniejącą zabudowę oraz kierunki rozwoju przestrzennego). Na terenach tych funkcje: mieszkalna, usługowa i związana z produkcją i przedsiębiorczością są równorzędne. Wskazują na konieczność rozwoju miejsc pracy przy rozwoju mieszkalnictwa. Przyjmuje się istniejącą zabudowę na tych terenach i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach zabudowy wielofunkcyjnej tj. mieszkalnej, usługowej, oraz produkcyjnej.

Projektowany kierunek rozwoju na części terenu z racji projektowanej zabudowy mieszkalnej i usługowej nie może mieć inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, W części dotyczącej przedsiębiorczości zabudowa może być realizowana po spełnieniu rygorów wynikających z przepisów odrębnych.

„**W**” zabudowa wielofunkcyjna głównego ośrodka obsługi gminy – tereny oznaczone tym symbolem odnoszą się głównie do głównego ośrodka obsługi gminy tj. miejscowości Łukta (obejmują istniejącą zabudowę oraz kierunki rozwoju przestrzennego). Na terenach tych funkcje: mieszkalna, usługowa i związana z produkcją i przedsiębiorczością są równorzędne. Wskazują na konieczność rozwoju miejsc pracy przy rozwoju mieszkalnictwa. Przyjmuje się istniejącą zabudowę na tych terenach i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach zabudowy wielofunkcyjnej tj. mieszkalnej, usługowej, oraz produkcyjnej

Projektowany kierunek rozwoju na części terenu z racji projektowanej zabudowy mieszkalnej i usługowej nie może mieć inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, W części

dotyczącej przedsiębiorczości zabudowa może być realizowana po spełnieniu rygorów wynikających z przepisów odrębnych.

„MUP” zabudowa mieszkalno–usługowa i produkcyjna na bazie byłych części gospodarczych byłych gospodarstw państwowych. Na terenach tych funkcje produkcyjno-składowe stanowią odrębne zespoły zabudowy. Przyjmuje się istniejącą zabudowę na tych terenach i dopuszcza się realizację po opracowaniu planów miejscowych na nowych terenach zabudowy wielofunkcyjnej tj. mieszkalnej, usługowej, oraz produkcyjnej.

Projektowany kierunek rozwoju na części terenu z racji projektowanej zabudowy mieszkalnej i usługowej nie może powodować pogorszenia warunków zamieszkania i użytkowania sąsiednich budynków lub lokali przeznaczonych na pobyt ludzi. W części dotyczącej przedsiębiorczości zabudowa może być realizowana po spełnieniu rygorów wynikających z przepisów odrębnych.

Działalność usługowa oraz przemysłowa w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej nie może powodować pogorszenia warunków zamieszkania i użytkowania sąsiednich budynków lub lokali przeznaczonych na pobyt ludzi.

„MUT”- ”- tereny usług turystycznych i rekreacji w nawiązaniu do zabudowy mieszkalnej - dotyczy głównie terenów wsi położonych na terenach o walorach przyrodniczo – krajobrazowych predestynowanych do rozwoju turystyki. Na nowych terenach oznaczonym tym symbolem przewiduje się po opracowaniu planów miejscowych zabudowę usług turystycznych i rekreacji oraz dopuszcza się możliwość realizacji zabudowy mieszkalnej.

Projektowany kierunek rozwoju z racji zabudowy mieszkalnej sezonowej jaką jest zabudowa rekreacji indywidualnej i zabudowy usług turystycznych nie może mieć inwestycji o znaczącym oddziaływaniu na środowisko. W przypadku zwiększonego oddziaływania na środowisko należy spełnić rygory wynikające z przepisów odrębnych.

„PE”- tereny złóż kruszywa naturalnego. Obejmuje złoża kruszywa udokumentowane i spodziewane występowanie tego surowca. Eksploatacja odkrywkowa złóż kruszywa powinna się odbywać zgodnie z przepisami prawa geologicznego. Poza terenami wyznaczonymi w studium dopuszcza się możliwość eksploatacji złóż kruszywa po ich udokumentowaniu i opracowaniu planu miejscowego.

Na pozostałych terenach nie objętych projektowanym zainwestowaniem (poza lasami i wodami otwartymi) podstawową funkcją gospodarczą jest rolnictwo. Na terenach tych nowa zabudowa może być realizowana na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

W rysunku studium zostały wyznaczone **zasięgi zwartej zabudowy jednostek osadniczych**, które obejmują istniejącą zabudowę, w większości historyczną, z terenami rozwojowymi nowej zabudowy w miejscowościach. **Wyznaczona w studium zwarta zabudowa nie dotyczy**

terenów, na których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Miejscowe plany w procedurze opracowania były uzgadniane z Organem odpowiedzialnym za ochronę przyrody. Na terenach planów miejscowych, których zasięg jest ustalony i stanowi prawo miejscowe, obowiązują ustalenia planu. W rysunku studium zaznaczone zostały tereny zabudowy w strefie przybrzeżnej jezior, które są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Plany te są różnej wielkości i opracowane zostały w latach od 1989 do chwili obecnej.

Zwarta zabudowa wyznaczona została zgodnie ostatnią zmianą ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909), w której: **w art. 4 w pkt 29), ponieważ w obowiązującym prawie brak jest definicji zwartej zabudowy poza ww. ustawą.**

W związku z negatywną opinią organów odpowiedzialnych za ochronę środowiska dotyczącą przyjęcia definicji zwartej zabudowy jak w wyżej wymienionej ustawie przyjmuje się definicje zwartej zabudowy autora niniejszego opracowania „Zwartej zabudowie – rozumie się przez to zgrupowanie zabudowy, stanowiącej powiązanie funkcjonalne, miejsca pracy i zamieszkania, powiązanej wspólnym systemem infrastruktury technicznej. Zasięg zwartej zabudowy stanowi obszar, zamkniętego kształtu przestrzennego zabudowy w stosunku do terenów sąsiednich.”

Kierunki rozwoju sieci osadniczej oraz obsługi ludności

Na terenie gminy dominuje zabudowa mieszkalna jednorodzinna, zagrodowa i w ośrodkach usługowa, dlatego realizacje nowej zabudowy mieszkaniowej w gminie powinny zachowywać skalę i architekturę regionu.

W studium przyjęto istniejącą sieć osadniczą, nie projektuje się nowych jednostek osadniczych. Kierunki rozwoju poszczególnych miejscowości oparte są o już istniejące zainwestowanie. W Studium postuluje się o poprawę warunków życia ludności przez podnoszenie standardu istniejących obiektów usługowych i ich niezbędnej rozbudowie oraz poprawie jakości świadczonych usług. Funkcję głównego ośrodka usługowego w okresie perspektywicznym pełnić będzie Łukta (ośrodek gminny), skupiająca obiekty usługowe obsługujące ludność całej gminy. Funkcje ośrodków równoważenia rozwoju gminy będą pełnić miejscowości Mostkowo i Florczaki. Poza wymienionymi ośrodkami w pozostałych miejscowościach będą funkcjonowały podstawowe obiekty usługowe w zależności od istniejących potrzeb.

10.1. Wpływ ustaleń studium gminy na poszczególne komponenty środowiska

Rzeźba terenu

Zmiany rzeźby terenu wynikające z antropopresji pociągają za sobą znaczące zmiany pozostałych składowych środowiska przyrodniczego. Wszelkie przekształcenia prowadzące do

wprowadzenia nowego zainwestowania, w postaci nowych budynków i obsługującej je infrastruktury komunikacyjnej, wiązą się z nieodwracalnym zniszczeniem powierzchni ziemi i gleby polegającym na powstawaniu nowych form antropogenicznych, takich jak: zwałowiska, nasypy, powierzchnie niwelowane.

Środowisko wodno - gruntowe

Proponowane w Studium kierunki rozwoju nie mogą w znaczący sposób wpłynąć na warunki gruntowo – wodne, poza terenami przewidzianymi pod eksploatację surowców mineralnych. Rozwój przestrzenny zainwestowania nie może wpłynąć na warunki wodne. Rozwój przestrzenny może się odbywać przez decyzje o warunkach zabudowy lub co jest korzystniejsze dla środowiska plan miejscowy. Obie te formy rozwoju przestrzennego przez określenie wielkości powierzchni biologicznie czynnej zabezpieczają teren przed degradacją.

W ustaleniach projektu zmiany Studium znajdują się zasady ochrony warunków wodnych obszarów przez nakaz realizacji melioracji nie odwadniających, tylko pełnych (nawadniająco – odwadniających). Na terenie węzłów hydrograficznych i źródłowym studium nakazuje prowadzenie gospodarki przestrzennej w kierunku zatrzymania wody na obszarze (zbiorniki retencyjne, zadrzewienia, itp.)

Największy wpływ na środowisko wodno – gruntowe mogą mieć potencjalne tereny eksploatacji surowców mineralnych. Eksploatacja kruszywa może być realizowana wyłącznie powyżej 1m od poziomu lustra wody, po wykonaniu niezbędnych ekspertyz dopuszczających ten teren do eksploatacji złoża. Działalność gospodarczą ustala się prowadzić w taki sposób, aby nie pogorszyć jakości wód użytkowych oraz wód powierzchniowych. Zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych dotyczy głównie warstw wodonośnych w środkowej i południowej części gminy – wchodzących w skład Drwęcko – Taborskiego zbiornika wód podziemnych bez izolacji. Woda podziemna ujmowana z tego poziomu występuje przeważnie na głębokości kilku metrów pod powierzchnią terenu i jest wrażliwa na zanieczyszczenia spłukiwane z jego powierzchni. Na ujęciu w Łukcie stwierdzono miąższość tego poziomu wodonośnego wynoszącą kilkanaście metrów.

W północnej części gminy ujmowany poziom wodonośny zalega na głębokości kilkunastu do dwudziestu kilku metrów poniżej powierzchni terenu (wyjątkowo głębiej) i jest zwykle izolowany od powierzchni terenu serią glin zwałowych o miąższości od kilku do kilkunastu metrów. Izolacja ta może być nieciągła. Na przykład jej brak stwierdzono w studniach na terenie wsi Gucin. Decyduje to o wyłączeniu z eksploatacji powyższego złoża kruszywa lub znaczne ograniczenie powierzchni eksploatacji. Powyższe winno wynikać z ekspertyz dopuszczających lub wyłączających złoża z eksploatacji. Miąższość wodonośna waha się od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów.

Wody ujmowane poprzez studnie wiercone w południowej i środkowej części gminy są zazwyczaj dobrej jakości i nie wymagają uzdatniania. Natomiast w północnej części gminy w ujmowanych wodach przeważnie występuje ponadnormatywna ilość żelaza i manganu i woda wymaga uzdatniania.

Fauna i flora

Podstawowe przekształcenia flory mogą dotyczyć przyszłych realizacji inwestycji zagospodarowania przestrzennego w jednostkach osadniczych. Należy spodziewać się całkowitego przekształcenia półnaturalnych i naturalnych zespołów roślinnych w układy antropogeniczne – typową zieleń urządzoną o charakterze ozdobnym, pełniącą funkcje towarzyszącą zabudowie. Charakter zieleni uzależniony będzie od funkcji zabudowy oraz osobistych upodobań użytkowników.

Zarówno istniejące jak projektowane zainwestowanie będzie miało wpływ zarówno na faunę jak i florę. Ograniczenie negatywnego oddziaływania może być zrealizowane w planach miejscowych, które w znacznym stopniu mają wpływ na zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz na zachowanie różnorodności biologicznej przez prawidłową lokalizację zainwestowania, zachowanie odpowiednich proporcji terenów zielonych i biologicznie czynnych do zabudowy.

Krajobraz

W wyniku realizacji ustaleń Studium mogą nastąpić zmiany krajobrazu naturalnego. Jest to normalna konsekwencja rozwoju gospodarczego i społecznego a w rezultacie i przestrzennego jednostek osadniczych. Studium zakłada rozwój zagospodarowania przestrzennego w nawiązaniu do istniejącej zabudowy wsi. Pozwala to na wpisanie nowej zabudowy w istniejący krajobraz w nawiązaniu do wartości kulturowych oraz przy uwzględnieniu powiązań funkcjonalnych. Osiągnie się to przez założone parametry zabudowy określone dla planów miejscowych.

Atmosfera

Realizacja nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i turystycznej łącznie z istniejącą zabudową może oddziaływać na warunki atmosferyczne. W fazie budowy poszczególnych obiektów należy spodziewać się okresowych emisji pyłów i gazów, związanych z pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych, prace spawalnicze). Jednakże rozwój tego typu zagospodarowania przestrzeni będzie chwilowy i odbywał się w będzie stopniowo, więc nie będzie powodował trwałych negatywnych zmian w atmosferze. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze gminy przewiduje się sukcesywną eliminację wyeksploatowanych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym z przechodzeniem na paliwo ekologiczne np. olej opałowy, a w perspektywie po gazyfikacji gminy gaz ziemny.

Źródłem zanieczyszczeń atmosfery są układy komunikacji drogowej. Negatywne oddziaływanie zależne jest w znacznym stopniu od natężenia ruchu i sprawności pojazdów. Proponowane w Studium modernizacje układów komunikacyjnych mogą przyczynić się do zmniejszenia emisji spalin samochodowych.

Klimat akustyczny

W wyniku ustaleń projektu Studium, w tym możliwej intensyfikacji zabudowy w miejscowościach (rozwój funkcji mieszkaniowej, usługowej i turystycznej) nie powinno nastąpić znaczące zwiększenie poziomu hałasu w środowisku. Znaczący wzrost hałasu może wystąpić w okresie realizacji inwestycji. Jednak nie należy spodziewać się przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. 2014 poz. 112 ze zmianami).

Zasoby kulturowe

Istnieje zagrożenie niekorzystnymi przekształceniami funkcjonujących obecnie obiektów zabytkowych i ich otoczenia w przypadku konieczności modernizacji czy podniesienia standardu funkcjonalnego i technicznego. Należy podejmować działania zmierzające do poprawy stanu obiektów zabytkowych; należy szczególną uwagę skierować na zabytkową zabudowę w miejscowości gminnej w postaci budynków mieszkalnych i gospodarczych czy użytkowych. Ustalenia zawarte w projekcie Studium w pełni chronią układy ruralistyczne jak i pojedyncze zabytki.

Kierunkiem wszelkich działań w zakresie obiektów zabytkowych na terenie gminy Łukta powinna być ich ochrona i zabezpieczenie dla przyszłych pokoleń. Wprowadza się wytyczne konserwatorskie dla indywidualnych budynków objętych ochroną konserwatorską, wytyczne konserwatorskie ochrony archeologicznej, wytyczne konserwatorskie dla historycznych parków i cmentarzy.

Dla obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków istnieje konieczność uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace prowadzone w zabytkach i w ich otoczeniu zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Dla obiektów i obszarów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, a nie ujętych wpisem do rejestru zabytków istnieje konieczność uzgodnienia lub uzyskania pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na inwestycje budowlane zgodnie z ustawą Prawo budowlane. Gminna ewidencja zabytków, prowadzona jest w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.

Dzięki postulowanym wpisom do rejestru zabytków kolejnych obiektów i obszarów cennych pod względem kulturowym wzrośnie poziom ochrony zasobów kulturowych.

Zachowanie najcenniejszych walorów kulturowych znajdujących się na terenie gminy spowoduje podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej regionu.

10.2. Analiza przewidywanych oddziaływań na środowisko

Działania w studium	przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
Symbol kierunku rozwoju	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	zabytki	Zasoby naturalne
MU	(+/-) PN	(+)	(-) PN	(-) PO	(+/-) PN	(-) BO	(0) BN	(+)	(+)	(+)
MUW	(+/-)PN	(+)	(-)PN	(-) PO	(+/-) PN	(-) BO	(0) BN	(+)	(+)	(+)
W	(+/-)PN	(+)	(-) PN	(0)PO	(+/-) PN	(-) BO	(0) BN	(+)	(+)	(+)
MUP	(+/-)PN	(+)	(-) BO	(0)PO	(+/-)PN	(-) BO	(0)BN	(+)	(+)	(+)
MUT	(+/-)PN	(+)	(-) BO	(+)PO	(+/-)PN	(-) BO	(0)BN	(+)	(+)	(+)
Kierunki rozwoju sieci osadniczej	(+/-)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+/-)	(0)	(+)	(+)
Kierunki rozwoju komunikacji	(0)	(+)	(0)	(-)BN	(+/-)	(+/-)	(0)BN	(-)BN	(+)	(+)
Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Tereny leśne	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Tereny wód otwartych	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Tereny objęte ochroną	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)	(+)
Nr komentarza	[1,2,3,4,5,6,7]	[1,2,3,4,5]	[1,2,3,4,5,6]	[1,2,3,4,5,6]	[1,2,3,4,5,6]	[1,2,3,4,5,6,7]	[1,2,3,4,5,6]	[1,2,3,4,5,6,7]	[1,2,3,4,5,6]	[6]

OZNACZENIA

MU kierunek rozwoju i istniejąca zabudowa mieszkalno – usługowa wsi

MUW kierunek rozwoju i istniejąca zabudowa mieszkalno – usługowa i wielofunkcyjna wsi

W zabudowa wielofunkcyjna (istniejąca i projektowana) głównego ośrodka obsługi gminy

MUP kierunek rozwoju i istniejąca zabudowa mieszkalno – usługowa i produkcyjna wsi

MUT kierunek rozwoju i istniejąca zabudowa mieszkalno – usługowa, rekreacji indywidualnej i usług turystycznych

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

- (-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie
- (+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań
- [1,2,...,7] – numer komentarza pod tabelą, szczegółowo wyjaśniającego przewidywane oddziaływania i skutki

Objaśnienia kryteriów:

(B) bezpośrednio, (P) pośrednio, (K) krótkoterminowe, (N) nieodwracalne, (O) odwracalne, (Poz.) pozytywne

Przewidywane działania wynikające z projektu studium związane są z kierunkami rozwoju przestrzennego i gospodarczego oraz przebudową, odbudową, uzupełnieniem zabudowy na terenach o różnych funkcjach ustalonych w planie. Dotyczy to zarówno zabudowy budynkami jak i budowy infrastruktury, dróg, przejść pieszych i pieszo – jezdnych.

[1] MU – studium ustala możliwość przebudowy i rozbudowy istniejącego oraz rozwój zainwestowania. Działania te będą miały wpływ krótkotrwały na poszczególne elementy środowiska;

[2] MUW - studium ustala możliwość przebudowy i rozbudowy istniejącego oraz rozwój zainwestowania. Działania te będą miały wpływ krótkotrwały na poszczególne elementy środowiska, w części produkcyjnej mogą wymagać sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko;

[3] W - studium ustala możliwość przebudowy i rozbudowy istniejącego oraz rozwój zainwestowania. Działania te będą miały wpływ krótkotrwały na poszczególne elementy środowiska, w części produkcyjnej mogą wymagać sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko

[4] MUP - studium ustala możliwość przebudowy i rozbudowy istniejącego oraz rozwój zainwestowania. Działania te będą miały wpływ krótkotrwały na poszczególne elementy środowiska, w części produkcyjnej mogą wymagać sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko

[5] MUT – studium ustala możliwość przebudowy i rozbudowy istniejącego oraz rozwój przestrzenny zainwestowania.

[6] układ drogowy - studium ustala możliwość przebudowy i rozbudowy istniejących dróg oraz ustala parametry techniczne dla poszczególnych rodzajów dróg do których należy dążyć przez ich modernizację. Działania te mogą mieć wpływ krótkotrwały na poszczególne elementy środowiska, będą też miały wpływ nieodwracalny na inne elementy (zgodnie z powyższą tabelą)

[7] infrastruktura techniczna - studium ustala możliwość przebudowy i rozbudowy istniejących dróg oraz ustala parametry techniczne dla poszczególnych rodzajów dróg do których należy dążyć przez ich modernizację. Działania te mogą mieć wpływ krótkotrwały na poszczególne elementy środowiska, będą też miały wpływ nieodwracalny na inne elementy (zgodnie z powyższą tabelą)

„WP” symbol ten oznacza tereny objęte planami miejscowymi, które miały przeprowadzane analizy oddziaływania na środowisko ustaleń planu. Dlatego też tereny te zostały wyłączone z analiz dotyczących ustaleń studium gminy.

Analiza oddziaływania ustaleń studium na poszczególne elementy środowiska wykazała, że ilość negatywnych oddziaływań na środowisko jest kompensowana pozytywnym oddziaływaniem. Negatywne oddziaływanie wynika ze stanu istniejącego obiektów często substandardowych, które należy zmodernizować i odpowiednio wyposażać. Działania planu w kierunku kompensacji tych negatywnych skutków, to wyprowadzenie, ścieków poza zlewnie jezior, zachowanie istniejących cennych drzewostanów, oraz znacznej ilości terenów pozostawionych w dotychczasowym użytkowaniu, zachowanie ciągów zieleni, pozostawienie terenów w strefie ochronnej jezior bez prawa zabudowy.

10.3. Wpływ przewidywanych oddziaływań na obszary Natura 2000

Istota oddziaływania na obszary Natura 2000 powinna być ustalana w odniesieniu do specyficznych cech i warunków środowiskowych obszaru chronionego, którego dotyczy studium, ze szczególnym uwzględnieniem celów ochrony obszaru. Mechanizmy zabezpieczające powinny być uruchamiane nie w przypadku pewności, lecz już przy stwierdzeniu prawdopodobieństwa wystąpienia znaczącego oddziaływania.

Prawdopodobieństwo wystąpienia znaczącego oddziaływania może się zaś pojawić nie tylko w przypadku planów lub przedsięwzięć zlokalizowanych w obrębie obszaru chronionego, ale również poza tym obszarem. Do przeprowadzenia ostatecznej oceny oddziaływania znaczącego na środowisko przedsięwzięć przedstawionych w projekcie studium wymagana jest znajomość przybliżonej lokalizacji inwestycji oraz proponowanej do przyjęcia techniki wykonania tych inwestycji. Na etapie studium można jedynie dokonać analizy stanu środowiska oraz zidentyfikować istniejące problemy ochrony środowiska, oraz wykluczyć pewne działania mogące zagrozić siedliskom czy chronionej faunie. Właściwą ocenę dotyczącą skali znaczącego oddziaływania należy przeprowadzić przed uzyskaniem właściwych decyzji, na potrzeby realizacji poszczególnych przedsięwzięć lub opracowywania planów miejscowych.

10.4. Informacja o potencjalnym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Mianem oddziaływania transgranicznego określa się jakiegokolwiek oddziaływanie na terenie danego państwa, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie innego państwa i nie mające wyłącznie charakteru globalnego. Specjalnej analizie podlegają inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, w których ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogą powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku. Realizacja ustaleń studium nie powoduje skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne.

11. Rozwiązania ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko

Niniejszy projekt Studium zawiera zapisy łagodzące prognozowane ujemne skutki rozwoju cywilizacyjnego na obszarze gminy. Zaleca się dodatkowo zastosowanie programów monitoringu do sprawdzenia rzeczywistych oddziaływań skutków ustaleń zawartych w Studium gminy oraz skuteczności środków łagodzących. Monitoring powinien dotyczyć badań gleb, zmian użytkowania gruntów oraz pomiarów hydrologicznych, meteorologicznych, biochemicznych, toksykologicznych, a także może dotyczyć środowiska roślinnego i zwierzęcego.

Proponuje się również zachować możliwie jak najwięcej istniejącej zieleni na terenach objętych inwestycjami. Ponadto powinno się ograniczać do niezbędnego minimum trwałe przekształcenie powierzchni ziemi. Należałoby także maksymalizować możliwości dotyczące ochrony przyrody i kształtowania krajobrazu, aby zachować jak najwyższy poziom jakości środowiska. Działania wspomagające utrzymanie wysokiego poziomu stanu środowiska polegać mogą m.in. na szczególnej ochronie ekosystemów naturalnych, tworzeniu systemów przyrodniczych, komplementarnym kształtowaniu struktur przyrodniczych, optymalizacji struktury ekologicznej i ochrony kompleksów leśnych.

Nadrzędne zadania związane z eksploatacją kopalni:

- ochrona terenów szczególnie cennych przyrodniczo przed eksploatacją kopalni,
- eksploatacja złóż kopalni bez negatywnego wpływu na środowisko otaczające wyrobisko (w tym bez nadmiernych zmian stosunków wodnych),
- konsekwentna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,
- prace związane z rozpoznawaniem zasobów kopalni oraz zasobów wód geotermalnych, mineralnych i leczniczych.

12. Metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu zmiany studium gminy

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu:

- prowadzenie rejestru miejscowych planów,
- rejestrowanie wniosków o sporządzenie miejscowych planów lub ich zmianę, gromadzenie materiałów z nimi związanych,
- rejestrowanie wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze bądź zmiany funkcji terenu,
- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych,
- oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, przemian struktury agrarnej, rozwoju budownictwa, wzrostu lesistości),
- ocena warunków i jakości klimatu akustycznego.

W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. IMGW, RZGW i inne. Zgodnie z art. 10 Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w celu uniknięcia powielania monitoringu raporty o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska powinny być przekazywane do Urzędu Gminy.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawę sporządzenia strategicznej prognozy oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Łukta (zwanej dalej studium gminy), stanowi art. 46 pkt. 2 oraz art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zmianami).

Aktualna zmiana studium gminy Łukta wprowadza ustalenia, które stanowią dostosowanie dokumentu do obecnie obowiązujących norm i przepisów. Nowe zapisy dotyczą kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w tym ochrony środowiska i zasobów kulturowych, przekształceń struktur funkcjonalno-przestrzennych gminy, rozwoju sieci osadniczej i obsługi ludności oraz rozwoju infrastruktury technicznej i systemu komunikacji.

W znacznym stopniu ograniczono przestrzenne możliwości rozwojowe jednostek osadniczych, ponieważ w okresie funkcjonowania obowiązującego studium nie było potrzeby korzystania z rezerw przestrzennych pod zabudowę, co jest zgodne ze zmianami, które wprowadziła do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustawa o rewitalizacji.

Uzupełnienia w części obejmującej ochronę i kształtowanie środowiska dotyczą form ochrony przyrody (obszarów Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatów

przyrody, korytarzy ekologicznych) oraz możliwych zagrożeń (środowiska wodnego, krajobrazu itp.). W Studium zostały zaproponowane kierunki polityki przestrzennej dotyczące obszarów chronionych dla pełniejszej ich ochrony.

Na terenie gminy możliwe jest wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, które zmniejszyłyby zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Realizacja projektów elektrowni wiatrowych, słonecznych, wodnych jest działaniem z zakresu ochrony klimatu, ochrony powietrza, a także ochrony gleby. Jedynie niewłaściwa lokalizacja odnawialnych źródeł energii może pogorszyć stan środowiska przyrodniczego.

Gazyfikacja gminy, a także sukcesywna eliminacja wyeksploatowanych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym wydają się być rozwiązaniami optymalnymi w dalszym rozwoju gminy.

Powyższe ustalenia studium gminy poszerzają zakres ochrony i kształtowania środowiska na terenie gminy i będą korzystnie wpływały na zasoby przyrody.

Niniejsza strategiczna prognoza oddziaływania na środowisko miała za zadanie sprawdzić czy wprowadzone ustalenia studium gminy będą miały wpływ na środowisko i jaki.

W przedmiotowej prognozie wykazano, że realizacja wprowadzonych zapisów do studium gminy nie będzie miała, negatywnych skutków dla środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz zdrowia i jakości życia mieszkańców. Przyjęte zasady nie rozpraszania zabudowy, zachowania cennych wartości kulturowych, koncentracji zabudowy w istniejących jednostkach osadniczych przy zachowaniu zasad odsunięcia zwartej zabudowy od brzegów zbiorników wodnych (w miarę możliwości) oraz uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej są rozwiązaniami optymalnymi. Takie zasady powinny dać gwarancję, iż realizacja studium przyczyni się do utrzymania elementów środowiska (przede wszystkim wód powierzchniowych) w dobrym stanie, a koncentracja zabudowy pozwoli na poprawę warunków życia ludności.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie Gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w projekcie studium zadań do realizacji.

W prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w Studium zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, bioróżnorodność, powierzchnia ziemi i gleba, krajobraz, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populacja oraz zdrowie ludzi.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie realizacji inwestycji z reguły mają charakter przejściowy.

Znaczna ilość dróg gminnych i powiatowych na terenie gminy jest w słabym technicznie stanie, niemniej duża ilość dróg kompensuje ich jakość. Działania przebudowy skrócą czas

przejazdu (m.in. przez chronione obszary), co przyczyni się do zmniejszenia emisji spalin i poprawy stanu środowiska na tych odcinkach.

W związku z tym, że transport związany z eksploatacją surowców mineralnych ma negatywne oddziaływanie na wszystkie kategorie dróg, dopuszczalne naciski pojedynczej osi pojazdu na nawierzchnię jezdni nie mogą przekroczyć faktycznej nośności tych dróg.

Dopuszcza się ruch rowerowy na wszystkich drogach publicznych o małym natężeniu ruchu. Zwiększenie ruchu rowerowego i napływ turystów stworzy szanse na wzrost popytu na usługi w zakresie obsługi ruchu turystycznego - świadczone głównie przez firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki trasom rowerowym zwiększy się zapotrzebowanie między innymi na usługi gastronomiczne i noclegowe.

Powyższe kierunki rozwoju będą miały pozytywny wpływ na środowisko naturalne, biorąc pod uwagę szerszy horyzont czasowy. Realizacja kanalizacji sanitarnej w istniejącej i projektowanej zabudowie zmniejszy zanieczyszczenie wód powierzchniowych. We fragmentach gminy, w nawiązaniu do istniejących zurbanizowanych obszarów, nastąpi przekształcenie krajobrazu związane z realizacją nowej zabudowy, nie zmniejszy to jednak w zasadniczym stopniu walorów krajobrazowych. Zakłada się, że nowa zabudowa winna być wkomponowana w istniejący krajobraz i zabudowę. Jedynie okres realizacji inwestycji może nieznacznie wpłynąć negatywnie na otaczające środowisko. Na terenach związanych z lokalizacją nowej zabudowy mieszkalnej, usługowej i turystycznej zostanie naruszona lub częściowo zniszczona wierzchnia warstwa pokrywy glebowej i zmniejszona powierzchnia biologicznie czynna. Nie spowoduje to jednak naruszenia równowagi przyrodniczej ponieważ, będzie zachowana równowaga między powierzchnią biologicznie czynną i zainwestowaną.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów (np.: inwestycje drogowe, infrastruktura techniczna i budowlana,)
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe, infrastruktura techniczna i budowlana, poeksploatacyjne wyrobiska przed rekultywacją)

Realizacja proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach studium gminy ma pozytywny wpływ na środowisko lub w znaczący sposób minimalizuje negatywne oddziaływanie na środowisko.

Przedstawione w studium gminy Łukta rozwiązania dotyczące całej infrastruktury technicznej, w tym: gospodarki wodno – ściekowej, ciepłej, elektroenergetyki; rozwiązania w strukturze funkcjonalno – przestrzennej i przeznaczeniu terenów, gdzie głównym czynnikiem,

decydującym o preferowaniu na danym obszarze wybranego kierunku rozwoju były uwarunkowania przyrodnicze, są rozwiązaniami optymalnymi i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Tym bardziej, że rozwój gminy oparty jest o wykorzystanie istniejących potencjałów przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego. Na terenach wrażliwych na antropopresję rozwój funkcji gospodarczych jest uwarunkowany zabezpieczeniem środowiska przyrodniczego. Rozwój rolnictwa na terenach wrażliwych na antropopresję może być realizowany wyłącznie w oparciu o ekologiczne zasady gospodarowania.

W zakresie ochrony środowiska kulturowego i kreowania nowych wartości kulturowych ustalenia studium przewidują działania mające na celu ścisłą ochronę wartości kulturowych, w tym: utrwalanie zasad ochrony zabytków, współpracę z Konserwatorem Zabytków, niedopuszczenie do procesów zniszczeń obiektów zabytkowych, popularyzacja rodzimych tradycji, zabytków i kultury, adaptacja obiektów zabytkowych z zachowaniem walorów i wartości historycznych z równoczesnym realizowaniem celów edukacyjnych, poznawczych, turystycznych i naukowych, korzystanie z funduszy i programów unijnych, stworzenie obrazu współczesnej wsi na Warmii i Mazurach (postuluje się nawiązywanie do tradycji w nowej architekturze budynków). Wprowadza się wytyczne konserwatorskie ochrony archeologicznej gdzie na wszelkiego rodzaju badania archeologiczne należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich zakładanych priorytetów studium gminy pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na rozsądne i efektywne gospodarowanie potencjałami zawartymi zasobach przyrodniczych i społeczno – gospodarczych.

Olsztyn, maj 2018